

אוגדן החלטות מל"ג - נוהל להסדרת חריגות מהחלטות המל"ג נספח 1

הנספח מתמקד בהחלטות והוראות חוק מל"ג מרכזיות הנוגעות לדרך פתיחת תכניות לימוד ותוכן.

חלק 1: הוראות חוק המל"ג

1. קבלת אישור מל"ג טרם פתיחת תכנית לימודים חדשה.
2. שינוי סימול תואר ושינוי שם התואר רק לאחר קבלת אישור מל"ג.

חלק 2: החלטות מל"ג

עמוד

1. **איגום קורסים**.....4
  - 1.1. נוהל טיפול בבקשה להסמכה לתוכנית לימודים חדשה באמצעות איגום קורסים מתוך תוכניות לימודים מאושרות / בקשת האוניברסיטה הפתוחה - החלטת מועצה מיום 5.3.2013
2. **תואר ראשון במסגרת של תואר משולב/ כפול/ מקביל**.....5
  - 2.1. הגדרת סוגי תכניות לימודים לתואר ראשון שאינם במתכונת לימודים חד-חוגית - החלטת מועצה מיום 10.6.2014
3. **תכניות ומסגרות מיוחדות הטעונות אישור המועצה להשכלה גבוהה**.....7
  - 3.1. תכניות ומסגרות הטעונות אישור המועצה להשכלה גבוהה גם כאשר למוסד יש הסמכה שאינה מוגבלת בזמן להעניק תואר בהן - האחדה והבהרה של החלטות מל"ג - החלטת מועצה מיום 27.10.2015
    - 3.1.1. נספח א - החלטות המל"ג בנושא 'תכניות לימודים מיוחדות לקבוצות אוכלוסייה מוגדרות'
      - 3.1.1.1. החלטת מל"ג בנושא תכניות לימודים מיוחדות לקבוצות אוכלוסייה מוגדרות מיום 18.5.2004, כפי שתוקנה ביום 2.11.2004
      - 3.1.1.2. החלטת המל"ג מיום 26.7.2011 בנושא 'תוכניות לימודים לאוכלוסיות מיוחדות לקבוצות אוכלוסייה מוגדרות - הבהרה להחלטת מל"ג מיום 2.11.2004'
      - 3.1.1.3. החלטת ועדת המשנה לפיתוח ומדיניות אקדמית מיום 29.7.2015 ובה חידוד ההגדרה בנושא תוכניות מبدלות לקבוצות אוכלוסייה מוגדרות
        - 3.1.2. נספח ב - קיום לימודים אקדמיים מחוץ לקמפוס של מוסדות להשכלה גבוהה:
          - 3.1.2.1. קיום לימודים אקדמיים מחוץ לקמפוס של המוסדות להשכלה גבוהה- החלטת המל"ג מיום 12.12.2006
          - 3.1.2.2. קיום לימודים אקדמיים מחוץ לקמפוס של המוסדות להשכלה גבוהה- החלטת המל"ג מיום 26.7.2011
        - 3.1.3. נספח ג- החלטת המועצה להשכלה גבוהה מיום 10.9.2013 בנושא 'תוכנית לימודים חדשה או קיימת בשפה זרה'
        - 3.1.4. נספח ד- פריסת הלימודים לתואר ראשון על פני ימות השבוע - החלטת המל"ג מיום 2.11.2004, כפי שתוקנה ביום 19.7.2005, בנושא 'שאלת היתכנות לקיום לימודים אקדמיים לתואר ראשון במתכונת של יום אחד בשבוע'; פריסת הלימודים על פני ימות השבוע - החלטת המל"ג מיום 27.10.2009;
          - 3.2. מסלולים לתואר ראשון בזמן חלקי - החלטת מועצה מיום 27.10.2015

4. **לימודי השלמה לתואר "בוגר בהוראה (B.Ed.)"**.....17
- 4.1 דו"ח הוועדה לקביעת מתווה מעודכן לקיום לימודי השלמה לתואר "בוגר בהוראה (B.Ed.)" לגננות ומורים מוסמכים בכירים - החלטת המועצה משיבתה מיום 18.11.2014, כפי שתוקנה ביום 9.8.2016
5. **פטור מלימודים אקדמיים על בסיס לימודים לא אקדמיים**.....22
- 5.1 פטור מלימודים אקדמיים על בסיס לימודים לא אקדמיים- החלטת מועצה מיום 4.4.2006 כפי שעודכנה ביום 24.2.2009
- 5.2 מתן פטורים מלימודים אקדמיים בגין לימודים לא אקדמיים – החלטת מועצה משיבתה ביום 14.2.2017
6. **מסגרות חרדיות (מח"רים)**.....23
- 6.1 אישור נוהל בדיקת תכניות אקדמיות להוראה במסגרות החרדיות - החלטת מועצה מיום 10.12.2013
- 6.2 דרישות סף בהתייחס למבנה בו פועל מח"ר - החלטת המועצה משיבתה מיום 8.7.2014
- 6.3 שילוב האוכלוסייה החרדית בהשכלה הגבוהה בהפרדה מגדרית – הבהרות – החלטת מועצה מיום 3.3.2015
7. **ציון ההתמחות על גבי התעודה בתואר ראשון (למעט חשבונאות)**.....29
- 7.1 מהות התואר הראשון- התמחויות ומגמות לתואר ראשון- החלטת מועצה מיום 20.12.2005
8. **תכניות לימוד לתואר שני**.....30
- 8.1 החלטת המועצה להשכלה גבוהה מיום 15.7.2003 בדבר קריטריונים ותנאי סף להגשת בקשה לפתיחת תכנית לימודים לתואר שני במוסדות להשכלה גבוהה (כפי שעודכנה ביום 31.10.2006, 1.2.2011 ו-12.4.2016)
- 8.2 לימודי תואר שני מחקרי במוסדות שאינם אוניברסיטאות - החלטת המועצה להשכלה גבוהה מיום 26.10.2004
- 8.3 סקירת ההבדלים לתואר "מוסמך" עם תיזה וללא תיזה - החלטת מועצה מיום 7.2.2006
9. **מתווים לתוכניות משותפות בין מוסדות להשכלה גבוהה**.....33
- 9.1 מתווים לתוכניות משותפות של מוסדות להשכלה גבוהה בארץ ומוסדות להשכלה גבוהה בחו"ל (ועדת צאנג) - החלטת המועצה 5.3.2013
- 9.2 מתווה לבדיקת בקשות לפתיחת תכניות לימודים משותפות לתואר אקדמי בין מוסדות להשכלה גבוהה בישראל – החלטת מועצה מיום 19.5.2015
- חלק 3: טופס דיווח לדוגמא**.....37

1. איגום קורסים

1.1. נוהל טיפול בבקשה להסמכה לתוכנית לימודים חדשה באמצעות איגום קורסים מתוך תוכניות לימודים מאושרות / בקשת האוניברסיטה הפתוחה - החלטת מועצה מיום 5.3.2013

בישיבתה ביום כ"ג באדר תשע"ג (5.3.2013), אימצה המועצה להשכלה גבוהה את המלצת ועדת המשנה העליונה להכרה, הסמכה ורישוי והחליטה כלהלן:

א. המועצה להשכלה גבוהה דנה בישיבתה ביום כ"ג באדר תשע"ג (5.3.2013) בהמלצת ועדת המשנה העליונה להכרה, הסמכה ורישוי מיום 12.2.13, באשר לבקשת האוניברסיטה הפתוחה לאישור נוהל מיוחד לטיפול בבקשתה לפתיחת תוכניות לימודים חדשות באמצעות איגום קורסים קיימים בתוכניות לתואר ראשון. המועצה השתכנעה כי יש מקום לקביעת נוהל בדיקה שונה למוסדות להשכלה גבוהה המבקשים לפתוח תוכניות לימודים חדשות המבוססות על איגום קורסים קיימים בלבד.

ב. בהמשך לכך, מאשרת המועצה להשכלה גבוהה את הנוהל לטיפול בבקשות של מוסדות להשכלה גבוהה להסמכה לתוכניות לימודים לתואר ראשון, המבוססות על איגום קורסים קיימים בלבד, אשר נבדקו ואושרו במסגרת תוכניות לימודים אחרות הקיימות במוסד באישור המל"ג, במסלול בדיקה שונה, כמפורט להלן:

1. המוסד יגיש בקשה לפתיחת תוכנית לימודים חדשה בהתאם לנהלי ות"ת ומל"ג בשינויים המחויבים.
2. בקשה לפתיחת תוכנית לימודים חדשה במסגרת "איגום קורסים" חייבת כמקובל, לעבור מלבד הבדיקה האקדמית, גם בדיקה באגפי ות"ת ואישור ות"ת.
3. המוסד יוכיח כי תוכנית הלימודים לתואר ראשון המבוקשת על ידו, מבוססת רק על קורסים קיימים, אשר נבדקו בעבר במסגרת תוכניות לימודים אחרות, הקיימות במוסד ואושרו על ידי המל"ג במסגרת ההסמכה להעניק תואר באותן תוכניות וכי לא נערכו שינויים מהותיים בסיליבוסים, ברמת הסגל וכד'.
4. המוסד יציג את כלל האישורים שהתקבלו ממל"ג לאישור תוכניות הלימודים האחרות הקיימות במוסד, שמהן הורכבו הקורסים המאוגמים בתוכנית המוצעת.
5. המוסד יוכיח כי כל הקורסים בתוכנית קיימים ומאושרים ע"י מל"ג ולא היה נדרש לפתח קורסים חדשים ייעודים לתוכנית המבוקשת (יתאפשר פיתוח של עד שני קורסים חדשים, במידה ויעלה הצורך בכך בבדיקה האקדמית).
6. האגף האקדמי יפנה את התוכנית האמורה, לבדיקתם האקדמית של שני סוקרים. ככל שימליצו שני הסוקרים בבדיקתם האקדמית כי התוכנית במתכונתה הנוכחית ראויה להסמכה לתואר אקדמי כבר בשלב זה, יהיו רשאים להמליץ למל"ג בענין זה ישירות על הסמכה קבועה.
7. במידה ואין הסכמה של שני הסוקרים להמליץ על הסמכה קבועה, או אם יש לדעתם צורך לשנות את תוכנית הלימודים על ידי הוספת יותר משני קורסים חדשים, הוספת סגל, הוספת תשתית פיזית וכו', יהיו רשאים הסוקרים להמליץ לוועדת המשנה שהמוסד יגיש את בקשתו מחדש על פי נוהל הגשה רגיל.

2. תואר ראשון במסגרת של תואר משולב/ כפול/ מקביל

2.1. הגדרת סוגי תכניות לימודים לתואר ראשון שאינם במתכונת לימודים חד-חוגית - החלטת מועצה מיום 10.6.2014

בישיבתה ביום י"ב בסיון תשע"ד (10.6.2014) דנה המועצה להשכלה גבוהה בנושא הגדרת סוגי תכניות לימודים לתואר ראשון שאינם במתכונת לימודים חד-חוגית. בפני המועצה הונחה המלצת ועדת המשנה להסמכה, הכרה ורישוי בנדון והתייחסויות המוסדות להצעת ההחלטה שגיבשה הועדה.

המועצה למדה כי ישנו חוסר אחידות בהגדרות של מהי "תכנית משולבת": הן מבחינת היקף הלימודים בכל תכנית, והן מבחינת התעודה הניתנת עם סיום הלימודים. בנוסף, קיימת חוסר בהירות באשר להשלכות מבחינת המעסיקים, השכר, רישוי מקצועי וכו' וכן חשש להטעיה, סוגיות אליהן יש להידרש. בהמשך לאמור לעיל, מחליטה המועצה כי יש מקום לקיים שני סוגי מתכונות לימודים בלבד כאשר מדובר בלימוד של שני תארים:

- תכנית לימודים דו-חוגית לתואר ראשון אחד (תואר משולב בסיומו מקבל הבוגר תעודה אחת);
- תכנית לימודים לתואר ראשון - של שני תארים (תואר כפול, בסיומו מקבל הבוגר שתי תעודות). ההחלטה המצייב יוצרת אחידות ומגדירה בצורה ברורה המבוססת על היקף ותוכן הלימודים במסגרת התואר ולתואר המוענק בסיומו.

1. תכנית לימודים דו-חוגית לתואר ראשון (תואר משולב):

תכנית לימודים המורכבת מצירוף של שני חוגי לימוד, כל חוג בהיקף של לפחות 50% מהתואר. לבוגרים תוענק תעודה אחת בלבד בה יצוינו שני החוגים. על המוסד להדגיש כי מדובר בתוכנית לימודים במתכונת דו-חוגית.

- כל מתכונת לימודים לצרופים דו-חוגיים טעונה אישור נפרד של המל"ג.
- המוסד יוכל להציע צירופי התוכניות כלשהן במתכונת דו-חוגית ובלבד שכל אחד מהמרכיבים אושר לצרוף דו-חוגי, ובכפוף לכך שבהחלטת המל"ג לא נכללו הגבלות על הצרופים האפשריים.

2. תכנית לימודים לתואר ראשון של שני תארים (תואר כפול):

תכנית לימודים המורכבת משני תארים כמפורט להלן. עם סיום התואר תוענקנה שתי תעודות לשני התארים. כל אחד מהתארים חייב אישור מל"ג תחת סיווג "חד-חוגי":

- בכל אחת מהתוכניות ילמדו לפחות כל תכני החובה הנדרשים לצורך קבלת התואר באותה תוכנית, כאשר תתאפשר חפיפה בין קורסים בעלי תוכן זהה בשתי התוכניות.
- מינימום נקודות הזכות בתוכנית הכוללת (התואר הכפול) יהיה לפי הנוסחה הבאה:

$$0.75 * (\text{סך נ"ז הנדרשות בתוכנית רגילה לתואר א'} + \text{סך נ"ז הנדרשות בתוכנית רגילה לתואר ב'})$$
 למען הסר ספק, מובהר כי סעיף זה מגדיר את מס' נ"ז המינימאלי הנדרש בתוכנית לתואר כפול, אך אינו מיייתר את האמור בסעיף הקודם לגבי התכנים.

למען הסר ספק, תכנית לתואר כפול מחייבת אישור המל"ג לכל תואר לחוד, ומשמעותה כי הבוגר הינו בעל תואר אקדמי מוכר בכל אחד מהתחומים. כל שילוב שאינו עומד בתנאי (2) הינו בעצם תואר ראשון אחד במתכונת דו-חוגית, גם אם נקרא "תוכנית משולבת".

חוג לאחר תואר (אפשרי במקביל ללימודי תואר ראשון):

מוסדות שירצו בכך, יוכלו לקיים תוכנית לימודים במתכונת "חוג לאחר תואר": דהיינו, צרוף של תוכנית חד-חוגית, ועוד חוג אחד מתוכנית דו-חוגית. נוסחת הצרוף במקרה זה זהה לזו של תואר כפול, כאשר עבור החוג הנוסף השלם הוא הנדרש בהיקף הדו-חוגי. במתכונת זו הסטודנט יקבל תעודה עם תואר חד-חוגי ותעודה נוספת שאינה תואר מלא אלא "חוג לאחר תואר". במקרים חריגים – בהם קיים צורך לאומי- ניתן לשקול חלוקה אחרת של התוכנית (פחות מ-50%) - זאת באישור המל"ג.

הוראות מעבר:

- מוסדות המעניקים שתי תעודות שלא בהתאם להחלטה זו, יערכו את ההתאמות הנדרשות עד תחילת שנה"ל תשע"ו.
- מוסדות להם אושרו תכניות משולבות המעניקים תעודה אחת יכולים להמשיך לעשות זאת.

- מוסדות המקיימים תכניות לימודים במתכונות לימודים של "חוג ראשי וחוג משני" יכולים להוסיף קורסים לחוג המשני על מנת שהתוכנית תהיה במתכונת דו-חוגית. לחילופין, ניתנת למוסד האפשרות להבהיר כי במושג "חוג משני" הכוונה, למעשה, לחטיבה ולכן אין לציין החטיבה על גבי התעודה .
- המועצה מאפשרת לנציגי הסטודנטים להעביר עד למועד אשרור ההחלטה, בישיבתה הבאה של המועצה, את הערותיהם בנוגע לשכר הלימוד והתקצוב הנגזרים מסוגי מתכונות לימודים אלה

3. תכניות ומסגרות מיוחדות הטעונות אישור המועצה להשכלה גבוהה

3.1. תכניות ומסגרות הטעונות אישור המועצה להשכלה גבוהה גם כאשר למוסד יש הסמכה שאינה מוגבלת בזמן להעניק תואר בהן - האחדה והבהרה של החלטות מל"ג - החלטת מועצה מיום 27.10.2015

המועצה להשכלה גבוהה דנה בישיבתה ביום 27.10.2015 בהאחדה והבהרה של החלטות מל"ג בנוגע לתכניות ומסגרות הטעונות אישור המועצה להשכלה גבוהה (גם כאשר למוסד יש הסמכה שאינה מוגבלת בזמן להעניק בהן תואר), בהמלצת ות"ת מיום 21.10.2015 שהונחה לפנייה וכן בהמלצת ועדת המשנה לפיתוח ומדיניות אקדמית מיום 25.10.2015, והיא מחליטה כלהלן:

א. החלטה זו מהווה בעיקרה הסדרה והבהרה של החלטות מל"ג קיימות ומטרתה - ייעול העבודה מול המוסדות להשכלה גבוהה וחידוד המדיניות, לפיה בלימודים אקדמיים העיקר הוא לימודי קמפוס הפתוחים לכל, עומדים בדרישות אקדמיות, מבוססים (בלימודי התואר הראשון) על לימודים בזמן מלא, תוך אפשרות מוגבלת לקיום "תכניות מקבילות" שחורגות ממדיניות זו.

ב. מטרת ההחלטה דלהלן היא לאגם את המדיניות הקיימת של המל"ג ולהבהיר אלו תכניות ואלו נושאים מינהליים¹ נוספים מחייבים הגשת בקשה למל"ג וקבלת אישורה כתנאי לקיומם.

1. **מדיניות:** מוסד להשכלה גבוהה יקיים תכניות לימוד מאושרות שתהיינה פתוחות באופן שוויוני בפני כל מי שעומד בתנאי הקבלה האקדמיים, יתקיימו בתוך הקמפוס, בפיזור לימודים תיקני (על פני השבוע/הסימסטר/השנה) ובשכר לימוד תיקני² (להלן – "תכנית רגילה"). מוסד שיבקש לחרוג מהחלטות מל"ג בנושאים אלה, יגיש בקשה לאישור המועצה, ובלבד שיעמוד בתנאי הסף שלהלן:

א. **הסמכה קבועה:** למוסד יש הסמכה קבועה להעניק תואר בתכנית הלימודים המוצעת והוא מקיים לימודים בתכנית רגילה.

ב. **קיום והפעלת תכנית רגילה:** אם תאושר תכנית מקבילה, המוסד ימשיך ויקיים תכניות רגילות, ותכניות אלו לא תיפגענה כתוצאה מפתחה של תכניות מקבילות.

ג. **זהות אקדמית:** התכניות המקבילות חייבות להיות זהות אקדמית לתכניות הרגילות במוסד (דרישות אקדמיות, תנאי קבלה, רמת הסגל, התשתיות, משך הלימודים, הקורסים הנלמדים ומתכונתם - שיעור/תרגיל/סמינר - וכן התואר המוענק בסיום הלימודים).

ד. **הבטחת איכות:** מנגנוני הערכה והבטחת האיכות של המוסד ושל המל"ג יחולו הן על התכניות הרגילות והן על התכניות המקבילות.

ה. **שימור מרכז הכובד:** סך מספר הסטודנטים הלומדים בכל התכניות המקבילות לסוגיהן השונים, במצטבר, יהווה מיעוט ביחס למספר הסטודנטים הלומדים בתואר ובמוסד, שלא יעלה על שליש. כלומר - מרבית הסטודנטים ילמדו במסגרות פתוחות ופלורליסטיות, ומרכז הכובד של תכניות הלימודים במוסד ובתואר יהיה אפוא בתכניות רגילות הפתוחות לקהל הרחב כולו, המתקיימות בין כתלי הקמפוס³ במתכונת לימודים מלאה, בזמן לימודים תקני ובשכ"ל תקני. ות"ת תבחן מגבלה זו פעם נוספת בעוד כשנה, על בסיס הדיווח שיתקבל מהמוסדות.

2. להלן פרוט הנושאים שנקבעו בהחלטות המועצה ואשר מחייבים הגשת בקשה למועצה להשכלה גבוהה, וקבלת אישורה כתנאי לקיומם:

2.1 תכניות לקבוצות אוכלוסייה מוגדרות⁴:

¹ דיון והחלטות דומים בהתייחס לנושאים אקדמיים יתקיימו בהמשך במל"ג

² חריג לעניין זה היא האוניברסיטה הפתוחה, שהוקמה ונבנתה במודל ייחודי שאינו מבוסס קמפוס

³ עבור מוסד שאושר כקמפוס רב קמפוסים כל אחד מהקמפוסים שאושרו נחשב כקמפוס המוסד

⁴ חריגים לעניין זה הם מוסדות להשכלה גבוהה שהיסטוריה אושרו כמוסדות המתנהלים בהפרדה מגדרית

בהמשך להחלטות המועצה להשכלה גבוהה בנושא מיום 2.11.2004 ומיום 26.7.2011, דנה ועדת המשנה לפיתוח ומדיניות אקדמית ביום 29.7.2015 בחידוד ההגדרה, ובהתאם להמלצתה מובהר כי החלטה בנושא תחול על **קבוצות מובדלות**, כדלהלן:

תכנית לימודים לאוכלוסייה מוגדרת משמעותה פתיחה של כיתת/קבוצת לימוד המבדלת כניסה של סטודנטים המשתייכים לקבוצה מוגדרת בלבד, שאינה פתוחה לכל מי שעומד בתנאים האקדמיים הרלבנטיים (כגון: תכניות לחרדים, או לתניכי קורס צבאי מסוים) והיא מחייבת אישור המועצה, כמפורט בהחלטות. משמע, הבידול בתכניות לאוכלוסיות מוגדרות הוא על בסיס תבחניים שאינם אקדמיים גרידא, ושאינם קשורים לתכנית ולתכני הלימודים. למען הסר ספק, תכנית או קבוצה אליה יוכל להתקבל כל מי שעומד בתנאי הקבלה האקדמיים, אינה "תכנית לאוכלוסיות מוגדרות".

2.2 קיום לימודים אקדמיים מחוץ לקמפוס:

בהתאם להחלטות המועצה להשכלה גבוהה מיום 12.12.2006 ומיום 26.7.2011 בנושא 'קיום לימודים אקדמיים לתואר או נקודות זכות לקראת תואר אקדמי מחוץ לקמפוס הראשי של המוסדות להשכלה גבוהה', עמדתה העקרונית של המל"ג היא כי ככלל מוסדות להשכלה גבוהה חייבים בהוראה בקמפוס. בהתאם להחלטה, מוסדות להשכלה גבוהה המבקשים לקבל מהמועצה אישור חריג לקיים לימודים אקדמיים או נקודות זכות לקראת תואר אקדמי מחוץ לקמפוס, יוכלו להגיש בקשה מסודרת ומפורטת למל"ג, בה ינמקו את הייחוד וההצדקה הקיימים בעיניהם להפעלת לימודים אקדמיים מחוץ לקמפוס, כמפורט בהחלטה.

2.3 תכנית לימודים חדשה או קיימת בשפה זרה:

בהתאם להחלטות מועצה להשכלה גבוהה מיישבתה מיום 10.9.2013, קיום תכנית לימודים המהווה **תרגום או הסבה** של תכנית מקבילה בשפה העברית שהוסמכה למוסד על ידי המועצה, נדרשת לאישור. בקשה לפתיחת תכנית לימודים מסוג זה תוגש למועצה בהתאם לנוהל שנקבע במסגרת החלטת המל"ג האמורה מיום 10.9.2013, תכלול את המידע הדרוש על-פי נוהל זה ותיבדק לפיו.

2.4 תכניות לימודים לתואר ראשון בזמן חלקי:

בהמשך להחלטות ועדת המשנה לפיתוח ומדיניות אקדמית מיום 29.7.2015, להחלטות ות"ת מיום 21.10.15 ובהתאם להחלטת המל"ג מיום 27.10.2015 בנושא תכניות לימודים לתואר ראשון בזמן חלקי, חייב מוסד החפץ לפתוח מסלול לימוד לתואר ראשון בזמן חלקי, המותאם לסטודנטים החפצים להיכנס בשערי ההשכלה הגבוהה במתכונת לימודים גמישה על בסיס היקף לימודים חלקי, תוך פיזור/פריסת הלימודים-להגיש בקשה למל"ג ות"ת ולקבל עליה אישור מראש.

2.5 תכניות חוץ תקציביות⁵:

בהמשך להחלטות ועדת המשנה לפיתוח ומדיניות אקדמית מיום 6.9.2015, להחלטות ות"ת מיום 21.10.15 ובהתאם להחלטת מל"ג מיום 27.10.15 בנושא דו"ח ועדת גרונאו, חייב מוסד מתוקצב החפץ לפתוח תכנית חוץ תקציבית, שהיא תכנית המיועדת לסטודנטים אזרחי ישראל, אינה מתוקצבת על ידי ות"ת, ושכר הלימוד בה גבוה משכר הלימוד הנורמטיבי- להגיש בקשה למל"ג ות"ת ולקבל עליה אישור מראש. תכניות חוץ תקציביות במוסדות המתוקצבים יעמדו בכל החלטות המל"ג הרלבנטיות, ובפרט אלה המתייחסות לתכניות לאוכלוסיות מוגדרות, קריטריונים ותנאי סף לתואר שני, איסור פתיחת תכניות בהדרה מגדרית, לימודים מחוץ לקמפוס.

2.6 תכניות "ייעודיות" (תכניות מוזמנות):

בהמשך להחלטות ועדת המשנה לפיתוח ומדיניות אקדמית מיום 6.9.2015, להחלטות ות"ת מיום 21.10.15 ובהתאם להחלטת מל"ג מיום 27.10.2015 בנושא דו"ח ועדת גרונאו, חייב מוסד החפץ לפתוח תכנית "ייעודית" (תכניות מוזמנות), שהיא תכנית לקבוצות מוגדרות בשכר לימוד רגיל, המוזמנת על ידי גופים חוץ-אקדמיים ולעתים גם ממומנת על ידם - להגיש בקשה למל"ג ות"ת ולקבל עליה אישור מראש. תכניות "ייעודיות" (תכניות מוזמנות) במוסדות יעמדו בכל החלטות המל"ג הרלבנטיות, ובפרט אלה המתייחסות לתכניות לאוכלוסיות מוגדרות, קריטריונים ותנאי סף לתואר שני, איסור פתיחת תכניות בהדרה מגדרית, לימודים מחוץ לקמפוס.

3. בקרה ופיקוח של ות"ת מל"ג:

⁵ סעיף זה חל רק על המוסדות המתוקצבים ע"י המדינה.

- א. הבקשות של המוסדות לגבי מסלולים אלה תוגשנה על ידי אחד מראשי המוסד המופקדים על ענייני האקדמיים (נשיא/רקטור/משנה לנשיא לעניינים אקדמיים) ובחתימתו.
- ב. המוסד יעביר דיווח שנתי (רשימת תכניות ומספרי סטודנטים) אודות כל תכניות הלימודים המפורטות בסעיפים 2.1-2.6 לעיל, אותן הוא מקיים.
- ג. במהלך שנה"ל תשע"ו יתבקשו כל המוסדות להשכלה גבוהה לדווח על התכניות המקבילות המתקיימות בהם ועל מידת עמידתם בהחלטות השונות. מוסד החורג מהנקבע בהחלטות יתבקש להציע תכנית התכנסות עם אבני דרך בתקופה קצרה ככל שניתן, שתבחן ע"י הגורמים המקצועיים במל"ג ות"ת.
- ד. כל תכנית מקבילה חדשה תחייב אישור מראש של הות"ת והמל"ג.
- ה. בות"ת/במל"ג ייקבע גורם שיפקח ויעקוב באופן שוטף אחר המסלולים הללו (תכנית הלימודים, תנאי הקבלה, התנאים לקבלת התואר, קיום תכניות רגילות מקבילות, תנאי השכר, תנאי הלימוד וכדומה). גורם זה יבחן גם את העמידה בעקרון שנקבע בסעיף 1ה בממוצע תלת שנתי רץ.
- ו. מוסד שלא יעמוד בכללים שפורטו בהחלטה זו- יובא ענינו לוועדה לפיקוח ואכיפה של ות"ת-מל"ג.

הנספחים הבאים מהווים חלק בלתי נפרד מהחלטה זו

- נספח א'**: 1. החלטת המל"ג מיום 18.5.2004, כפי שתוקנה ביום 2.11.2004, בנושא 'תוכניות לימודים מיוחדות לקבוצות אוכלוסייה מוגדרות'; 2. החלטת המל"ג מיום 26.7.2011 בנושא 'תוכניות לימודים לאוכלוסיות מיוחדות לקבוצות אוכלוסייה מוגדרות - הבהרה להחלטת מל"ג מיום 2.11.2004'; 3. החלטת ועדת המשנה לפיתוח ומדיניות אקדמית מיום 29.7.2015 ובה חידוד ההגדרה בנושא תוכניות מבדלות לקבוצות אוכלוסייה מוגדרות.
- נספח ב'** - קיום לימודים אקדמיים מחוץ לקמפוס של מוסדות להשכלה גבוהה: 1. החלטת המל"ג מיום 12.12.2006; 2. החלטת המל"ג מיום 26.7.2011.
- נספח ג'** - החלטת המועצה להשכלה גבוהה מיום 10.9.2013 בנושא 'תוכנית לימודים חדשה או קיימת בשפה זרה'.
- נספח ד'** - 1. החלטת המל"ג מיום 2.11.2004, כפי שתוקנה ביום 19.7.2005, בנושא 'שאלת היתכנות לקיום לימודים אקדמיים לתואר ראשון במתכונת של יום אחד בשבוע'; 2. פריסת הלימודים על פני ימות השבוע – החלטת המל"ג מיום 27.10.2009;
- נספח ה'** - 1. דוח הוועדה של ות"ת-מל"ג לבחינת נושא התוכניות החוץ-תקציביות והתוכניות הייעודיות במוסדות להשכלה גבוהה המתקצבים; 2. החלטת המל"ג מיום 27.10.2015 בנושא דו"ח ועדת גרונאו לבחינת נושא התוכניות החוץ-תקציביות במוסדות להשכלה גבוהה המתקצבים- בעקבות תגובת המוסדות להשכלה גבוהה.

נספחים**נספחים להחלטה מס' 1309/12****3.1.1. נספח א' – החלטות המל"ג בנושא 'תכניות לימודים מיוחדות לקבוצות אוכלוסייה מוגדרות'****3.1.1.1. החלטת המל"ג בנושא תכניות לימודים מיוחדות לקבוצות אוכלוסייה מוגדרות****א. כללי:**

המועצה להשכלה גבוהה רואה בחיוב את העידוד שנותנת מערכת הביטחון למשרתים בה לרכוש השכלה אקדמית. עם זאת, סבורה המועצה כי היקף התכניות המיוחדות כיום הוא רחב בהרבה מהרצוי. ככלל, על הלימודים להתקיים במסגרת תכניות הלימודים הרגילות של המוסדות, הפתוחות לכלל הסטודנטים. על כן מחליטה המועצה כי תכניות לימודים מיוחדות, אם לזרועות הביטחון ואם לקבוצות אוכלוסייה אחרות, צריכות להתקיים רק במקרים שהם באופן ברור יוצאים מן הכלל. תכנית לימודים מיוחדת משמעה תכנית שמיועדת לקבוצת אוכלוסייה מסוימת ומוגדרת (למשל אנשי זרועות הביטחון, קופות חולים, רואי חשבון, עובדי בנקים) ושלוח הזמנים שלה יכול שיהיה שונה מזה של התכנית הרגילה המתקיימת במוסד.

ב. תנאים לקיומן של תכניות לימודים מיוחדות:

1. תכניות הלימודים שניתן יהיה להפעיל במסגרת מיוחדת יהיו רק כאלה שהמוסד קיבל אישור מהמועצה להשכלה גבוהה להפעילן והסמכה להעניק עבורן תואר אקדמי.
2. תכניות הלימודים (תכנים והיקף) סגל ההוראה, תנאי הקבלה, ספי הקבלה, דרישות המעבר ודרישות הסיום, יהיו זהים בדרך כלל לאלה בתכניות הרגילות. רק במקרים מיוחדים ניתן לעשות שינוי, בכפוף לאישור המועצה להשכלה גבוהה.
3. הלימודים יתקיימו בקמפוס המוסד. הוראה מחוץ לקמפוס צריכה להיות מוגבלת בהיקפה, כמפורט בסעיף ג להלן.
4. על המוסדות המבקשים לקיים תכניות לימודים מיוחדות לקבל אישור המועצה להשכלה גבוהה לפני פתיחתן.
5. מספר הלומדים בתכניות המיוחדות לא יעלה על 10% ממספר הסטודנטים במוסד הלומדים לאותה רמת תואר.

ג. לימודים מחוץ לקמפוס בתכניות לימודים מיוחדות:

1. המועצה סבורה כי בעידן שבו הנגישות להשכלה גבוהה במערכת להשכלה גבוהה בישראל היא רבה ביותר, אין הצדקה לקיומם של לימודים מחוץ לקמפוס של המוסד.
2. **בהמשך להחלטת המועצה להשכלה גבוהה מיום 12.6.2001 (מס' 684/9), מחליטה המועצה כי היקף הלימודים מחוץ לקמפוס של תכניות לימודים מיוחדות לא יעלה על שישית מהיקף הלימודים הכולל (בנ"ז) למעט תכניות לזרועות הביטחון בהן – משיקולים לאומיים - היקף הלימודים מחוץ לקמפוס (בבסיסים צבאיים) לא יעלה על 50% מהיקף הלימודים הכולל ובתנאי שיש בבסיסים הצבאיים תשתיות הראויות ללימודים גבוהים.**
3. המועצה מבהירה כי הכלל האמור בסעיף ג לעיל מתייחס אך ורק לתכניות לימודים מיוחדות כמשמען בהחלטה זו.
4. המועצה מחליטה כי הכלל האמור בסעיף ג לעיל לא יחול על תכניות לימודים מיוחדות שאושרו למגזר החרדי.
4. מוסדות שמפעילים כיום תכניות לימודים מיוחדות יתאימו את הפעילות של תכניות אלה לאמור בהחלטה הנ"ל, לרבות היקף הלימודים מחוץ לקמפוס, החל בתשס"ו, וידווחו על כך למועצה. מחזורי לימוד שהחלו לימודיהם בתכניות מיוחדות עד שנת תשס"ד ושיחלו לימודיהם בשנת תשס"ה, יוכלו לסיים לימודיהם בהתאם למתכונת שהיתה נהוגה עד לשנת תשס"ד.

3.1.1.2. החלטת המל"ג מיום 26.7.2011 בנושא 'תוכניות לימודים לאוכלוסיות מיוחדות לקבוצות אוכלוסייה מוגדרות - הבהרה להחלטת מל"ג מיום 2.11.2004'

בישיבתה ביום 26.7.2011 אימצה המועצה את ההחלטה כלהלן:

1. החלטתה שבנדון מתייחסת גם לתוכניות לימודים המיועדים למגזרים מסוימים (לרבות חרדים או מיעוטים) בין אם הן מתקיימות בתוך הקמפוס ובין אם מחוץ לקמפוס
2. תכניות אלה תיבדקנה בהתאם לתנאים הקבועים בהחלטה, המועצה תהיה רשאית לקבוע תנאים נוספים לצורך פתיחת תכניות אלה בין היתר על מנת להבטיח את עקרון השוויון.
3. ההגבלה האמורה בסעיף 5 להחלטה בדבר שיעור (עד 10%) התוכניות לאוכלוסיות מיוחדות לא תכלול תכניות המיועדות לאוכלוסייה החרדית או למיעוטים לגביהן קיימת מדיניות של הגברת הנגישות למערכת ההשכלה הגבוהה.

3.1.1.3. החלטת ועדת המשנה לפיתוח ומדיניות אקדמית מיום 29.7.2015 ובה חידוד ההגדרה בנושא תוכניות מבדלות לקבוצות אוכלוסייה מוגדרות.

בהמשך להחלטות המועצה להשכלה גבוהה בנושא תוכניות לימודים לקבוצות אוכלוסייה מוגדרות מיום 2.11.2004 ומיום 26.7.2011, ולאחר דיון מחודש בנושא, מחליטה המל"ג להבהיר את החלטותיה בנושא כדלקמן:

I. מדיניות

- א. ההשכלה הגבוהה בנויה, בין השאר, על ערכי יסוד של שיוויון, חופש אקדמי, פלורליזם ושמירה על כבוד האדם. בהיותה ככזו, צריכות להיות תוכניות לימודים במוסדות להשכלה גבוהה פתוחות, ככלל, לכל ציבור הסטודנטים, העומדים בתנאי הקבלה, תוך מימוש עקרון השיוויון האקדמי בהזדמנות לרכישת השכלה גבוהה, ומבלי להדיר קבוצות אוכלוסיה על בסיס מוצא, דת, מין, גיל ועוד.
- ב. לצד זאת, המועצה להשכלה גבוהה ערה למצבים בהם מתעורר צורך לאומי, במקרים חריגים ביותר, מיוחדים ומנומקים, לקיים תוכניות לימודים/ כיתות לימודים לאוכלוסיות מוגדרות שיש בהן הפרדה קרי: אינן פתוחות לכל (למשל: חרדים; אנשי זרועות הבטחון) בשל קיומם של חסמים תרבותיים/ צבאיים ואחרים, לרבות שילוב ביניהם.
- ג. במקרים אלה, המתוארים בסעיף ב', תבחן המל"ג את הצורך בפתיחת תוכניות לאוכלוסיות מוגדרות בלבד. המועצה בדעה, כי תוכניות כאמור צריכות להיפתח במשורה ולאור צורך לאומי מובהק, ורק לאחר שנוכחה המועצה כי אין אפשרות מתאימה לקיום לימודים אלה במסגרת תוכנית רגילה הפתוחה לכלל הציבור.
- ד. למען הסר ספק יובהר, כי תוכניות בהפרדה מגדרית, ככלל, סותרות את העקרונות המתוארים בסעיף ולכן לא תאושרנה. אם מתעורר צורך לאומי, כמפורט בסעיף ב', תאושר חריגה מהמדיניות שתאזן בין אותו צורך ספציפי, לבין עקרונות היסוד שתוארו לעיל, לרבות ערכי השמירה על כבוד האדם והשוויון במרחב הציבורי.

II. הגדרה

בבסיס ההגדרה מהי תוכנית לימודים לאוכלוסייה מוגדרת עומד מונח המפתח- בידול. תוכנית לימודים כאמור, הינה למעשה פתיחת כיתת לימודים מקבילה הלומדת תוכנית זהה ברמתה האקדמית לתוכנית קיימת שקיבלה הסמכה על ידי מל"ג, אך היא מבדלת כניסה של סטודנטים המשתייכים לקבוצה מוגדרת ואינה פתוחה לקהל הרחב, וזאת- על בסיס קריטריונים שאינם אקדמיים\ אינם קשורים לתכני הלימודים.

III. תנאים

להלן התנאים לקיומן של תוכניות לאוכלוסיות מוגדרות:

א. פיקוח אקדמי על תוכניות לאוכלוסיות מיוחדות

על מנת להבטיח את רמתן האקדמית של תוכניות הלימודים המיועדות לאוכלוסיות מוגדרות, תיבדקנה תוכניות אלה בהתאם לתנאים הקבועים בהחלטות מל"ג קודמות (מיום 2.11.2004 ומיום 26.7.2011), על מנת להבטיח את זהות התוכנית, רמת הסגל והתשתיות, בהתייחס לתוכנית הרגילה במוסד. יובהר, כי היקף הלימודים ותכני הלימוד יהיו זהים ומערך המרצים בתוכנית יהיה דומה או זהה בהיקפו ובאיכותו למערך המרצים בתוכנית המקבילה. תוכניות כאמור חייבות באישור מל"ג מראש.

בנוסף המוסד צריך יהיה להוכיח כיצד הוא מתכוון לקיים פיקוח אקדמי אמיתי על הנלמד בתוכניות מבדלות אלה, במיוחד בכל הנוגע לתוכניות הנלמדות מחוץ לקמפוס וכי קיימת תשתית מתאימה לקיום תוכנית זו.

ג. תנאים נוספים

1. יובטח כי התוכנית הרגילה הקיימת, לא תיפגע בעקבות קיומה של תוכנית מקבילה לאוכלוסייה מוגדרת. לא תהיה מעורבות של גורם חיצוני מזמין/ מממן בקביעת הדרישות והתכנים האקדמיים, אשר הינם באחריותו הבלעדית של המוסד בו מתקיימת התוכנית.
2. ככלל, תוכנית לקבוצת אוכלוסייה מוגדרת תתקיים בקמפוס המוסד, אלא אם כן ישנן סיבות המצדיקות חריגות מכלל זה, והן תיבחנה לפי החלטות המועצה להשכלה גבוהה בדבר "אי קיום לימודים אקדמיים מחוץ לקמפוס".
3. מספר הלומדים בכיתות לקבוצות אוכלוסייה מוגדרות לא יעלה על 25% ממספר הסטודנטים בתוכנית הלימודים בה מדובר.
4. כמקובל, שיעור תלמידי התוכניות לאוכלוסיות מוגדרות שאינו עומד בתנאי הקבלה ב"תוכניות הרגילות" לא יעלה על 10% מהתלמידים במוסד.

IV. פרוצדורה להגשת בקשה

- א. פתיחת תוכנית לאוכלוסייה מוגדרת מחייבת קבלת אישור מראש של ות"ת ומל"ג.
- ב. מוסד להשכלה גבוהה המבקש לקיים תוכנית לימודים לאוכלוסייה מוגדרת, יגיש בקשה לאגף האקדמי לפתיחת תוכנית כאמור, בצירוף הנימוקים לכך.
- ג. האגף האקדמי יבדוק את עמידת התוכנית בתנאים האמורים לעיל וכן יוודא כי הליבה האקדמית של התוכנית הקיימת לא תיפגע אם תיפתח תוכנית מקבילה לאוכלוסייה מוגדרת.
- ד. ות"ת תתבקש לחוות דעתה בשאלת הצורך הלאומי או האינטרס הלאומי המצדיק קיומה של תוכנית מבדלת לקבוצת אוכלוסייה מוגדרת.
- ה. ככל שהתוכנית אכן עונה על ההגדרה דלעיל, והיא מבדלת כניסה של סטודנטים המשתייכים לקבוצה מוגדרת על בסיס קריטריונים שאינם רלבנטיים ללימודים אקדמיים, ונקבע לגביה ע"י ות"ת כי היא באה לענות על צורך לאומי או אינטרס לאומי- תועבר לדיון בוועדת המשנה העליונה להכרה, הסמכה ורישוי של המל"ג אשר תבחן גם האם קיימת נחיצות בהפרדה זו ולא ניתן לקיים את הלימודים במסגרת הרגילה. על המוסד יהיה להראות כיצד בכוונתו להבטיח מניעת הפליה.
- ו. ועדת המשנה העליונה להכרה, הסמכה ורישוי תדון בבקשה ותגיש המלצתה למל"ג. במקרה הצורך, תעביר ועדת המשנה את התוכנית לוועדת המשנה התחומית לצורך בדיקה אקדמית של סוקרים או וועדה, והמלצתה תועבר למל"ג.
- ז. במסגרת בדיקות הארכת איכות, הסמכות וכד' – תיבדקנה גם תוכניות אלה כחלק בלתי נפרד מהתוכנית הרגילה.

3.1.2. נספח ב' – החלטות המל"ג בנושא 'קיום לימודים אקדמיים מחוץ לקמפוס של המוסדות להשכלה גבוהה

3.1.2.1. קיום לימודים אקדמיים מחוץ לקמפוס של המוסדות להשכלה גבוהה- החלטת המועצה מיום 12.12.2006

1. המועצה להשכלה גבוהה קיימה דיון בישיבתה שהתקיימה בתאריך 12.12.2006 בסוגיה של קיום לימודים אקדמיים לתואר או נקודות זכות לקראת תואר אקדמי, מחוץ לקמפוס הראשי של המוסדות להשכלה גבוהה, כשלנגד עיניה הונחו נתונים ומידע שביקשה המועצה להשכלה גבוהה מהמוסדות להשכלה גבוהה על הנושא (עמדת המוסדות, ההנמקות לעמדה, היקף התופעה, תוכניות הלימודים המתקיימות מחוץ לקמפוס וכיו"ב).
2. לדיון במליאת המועצה להשכלה גבוהה הוזמנו -לבקשתם- נציגי הטכניון ונציגי הקריה האקדמית אונו, כדי להציג את עמדת מוסדותיהם בשאלה של קיום לימודים אקדמיים לתואר או נקודות זכות לקראת תואר אקדמי, מחוץ לקמפוס הראשי.
3. בסיום הדיון החליטה המועצה להשכלה גבוהה כי היא דבקה בעמדתה העקרונית שרווחה בשנים החולפות לפיה, מתוך נימוקים אקדמיים (שאלת יכולתו של המוסד להשכלה גבוהה לקיים מחוץ לקמפוס פעילות אקדמית זהה ברמתה לפעילות האקדמית השוררת בקמפוס הראשי) ומתוך שיקולים תכנוניים (התפתחות

- מערכת ההשכלה הגבוהה, שיקולים של צורך לאומי, פריסה גיאוגרפית וסוגיות של "מרכז" ו"פריפריה") –
לא יקיימו המוסדות להשכלה גבוהה לימודים אקדמיים או נקודות זכות לקראת תואר אקדמי מחוץ לקמפוס שלהם, זולת אם אישרה זאת המועצה להשכלה גבוהה ובתנאים שאישרה.
4. חרף עמדה עקרונית זו, החליטה המועצה להשכלה גבוהה כי, מוסדות להשכלה גבוהה המבקשים לקבל מהמועצה אישור לקיים לימודים אקדמיים או נקודות זכות לקראת תואר אקדמי מחוץ לקמפוס, יוכלו להגיש בקשה מסודרת ומפורטת למועצה להשכלה גבוהה, בה ינמקו את הייחוד וההצדקה הקיימים בעיניהם להפעלת לימודים אקדמיים מחוץ לקמפוס.
5. המועצה להשכלה גבוהה תדון בבוא העת בבקשות ספציפיות אלה ותחליט, אם יש מקום לחרוג ממדיניותה העקרונית ולאשר למוסד להשכלה גבוהה לקיים לימודים אקדמיים או נקודות זכות לקראת תואר אקדמי מחוץ לקמפוס.

3.1.2.2. קיום לימודים אקדמיים מחוץ לקמפוס של המוסדות להשכלה גבוהה – החלטת המועצה מיום 26.7.2011

1. בישיבתה שהתקיימה ביום 26.7.2011 דנה המועצה להשכלה גבוהה בהמלצות הוועדה לפיקוח ואכיפה של המל"ג (מיום 5.7.2011) בעניין אכיפת ההחלטה של המל"ג מיום 12.12.2006 בדבר איסור קיום לימודים אקדמיים מחוץ לקמפוס.
2. בתום הדיון אימצה המל"ג את המלצת הוועדה לפיקוח ואכיפה והחליטה לפעול לאכיפת החלטתה משנת 2006 בדבר איסור קיום לימודים מחוץ לקמפוס ככתבה וכלשונה, ובתוך זה- לפנות לכלל המוסדות להשכלה גבוהה (פעם נוספת) ולעדכן אותם על החלטת המל"ג, כאמור, ועל החובה למלא אחריה.
3. כן הוחלט לפנות למוסדות להשכלה גבוהה המקיימים תוכניות אקדמיות מחוץ לקמפוס ללא אישור מל"ג ולהודיע להם כי המועצה להשכלה גבוהה רואה בחומרה את היותם במצב של הפרת החלטה שלה.
4. המועצה מורה לאותם מוסדות להשכלה גבוהה, המקיימים תוכניות מחוץ לקמפוס ללא אישור מל"ג, להגיש למועצה להשכלה גבוהה בתוך 45 יום, בקשה לקבלת אישור לקיים את התוכניות הנדונות מחוץ לקמפוס. מוסדות אלה יצטרכו להציג את הנימוקים המיוחדים שלדעתם מצדיקים קיום התוכניות מחוץ לקמפוס. המוסדות להשכלה גבוהה האמורים יגישו בקשות למל"ג בהן יוכיחו כי התוכניות מחוץ לקמפוס זהות לתוכניות בקמפוס ועומדות על רמה אקדמית זהה (מבחינת תנאי קבלה, תכנים, סגל, תשתיות ודרישות לתואר). המוסדות יגישו בקשות מנומקות ובהם נתונים על תכני הלימודים, סגל ותשתיות. מוסד שיבחר שלא להגיש בקשה כאמור, ייאלץ לסגור את תכנית הלימודים מחוץ לקמפוס ולא לרשום סטודנטים חדשים לשנה"ל הקרובה.
5. כן בקשה המועצה להבהיר לאותם מוסדות להשכלה גבוהה המקיימים לימודים אקדמיים מחוץ לקמפוס שלא באישור מל"ג כי, לא מן הנמנע, שתוכניות הלימודים לא תאושרנה בסוף התהליך על ידי המל"ג והן תיסגרנה.
6. הבקשות תיבדקנה ותובאנה לדיון בות"ת לא יאוחר מ- 90 יום לאחר קבלתן במלואן. מל"ג תדון בבקשות עם קבלת המלצת ות"ת.
7. מוסד להשכלה גבוהה, המקיים לימודים אקדמיים מחוץ לקמפוס שלא באישור מל"ג, אשר לא יגיש בקשה בפירוט הנדרש כאמור לעיל או לא יודיע על סגירת התכנית כאמור, תקפיא מל"ג את הטיפול בתוכניות שלו הנמצאות בבדיקה ואף תשקול הפעלת אמצעים נוספים העומדים לרשותה או לרשות ות"ת, כנגדו.

3.1.3. נספח ג' - נוהל אישור פתיחה וקיום תכנית לימודים חדשה או קיימת בשפה זרה - החלטת מועצה מישיבתה מיום 10.9.2013

בישיבתה ביום ו' בתשרי תשע"ד (10.9.2013), דנה המועצה להשכלה גבוהה בנושא שבנדון ואימצה את המלצות הוועדה העליונה להסמכה, הכרה ורישוי והחליטה על נוהל אישור פתיחה וקיום תוכנית לימודים חדשה או קיימת בשפה זרה, כמפורט להלן ומצורף להחלטה זו:

מוסד להשכלה גבוהה המבקש לקיים תוכנית לימודים בשפה זרה – יגיש לאגף האקדמי בקשה בכתב, בהתאם לנהלי המל"ג ונוהל זה, כמפורט להלן:

1. הגשת הבקשה

- 1.1 בקשה של מוסד לקיים תוכנית לימודים חדשה בשפה זרה, שלא מהווה תרגום או הסבה של תוכנית מקבילה בשפה העברית שאושרה לו על ידי המועצה – תיבחן ככל בקשה חדשה להסמכה להעניק

- תואר אקדמי בהתאם לנהלי מל"ג וות"ת, לרבות לעניין תשלום האגרה, ולגבי מוסדות המתוקצבים על ידי ותי"ת - קיומו של אישור להגשה במסגרת התוכנית הרב שנתית של המוסד.
- 1.2 לימודים מקבילה בשפה העברית שאושרה לו ע"י המועצה להשכלה גבוהה, ובלבד שתכנית הלימודים הקיימת בעברית הנה בעלת הסמכה זמנית לפחות.**
- 1.3 תקופת ההסמכה בתכנית הלימודים בשפה זרה תהיה בהתאם לתקופת ההסמכה בתכנית הלימודים הקיימת בעברית.**
- 1.4 הארכת ההסמכה בתכנית הלימודים בשפה זרה תיבדק ביחד עם תכנית הלימודים הקיימת בעברית.**
- 1.5 לשוב ולהדגיש כי התכנית בשפה הזרה לא תבוא על חשבון התכנית הקיימת בעברית, ככל שזו תפתח, ולא תפגע בה.**
- 1.2 בקשה של מוסד לקיים תוכנית לימודים בשפה זרה, המהווה תרגום או הסבה של תוכנית מקבילה בשפה העברית שאושרה לו על ידי המועצה ⁶ תוגש על ידי ראשי המוסד (נשיא/רקטור/משנה לנשיא לעניינים אקדמיים) ובחתימתו, ותכלול את הפרטים הבאים:
- א. התחייבות כי תוכנית הלימודים זהה לתוכנית שאושרה למוסד בשפה העברית, וכי הדרישות האקדמיות בתוכנית המבוקשת זהות, לרבות תנאי הקבלה, רמת הסגל, התשתיות, משך הלימודים, הקורסים הנלמדים ומתכונתם (שיעור/תרגיל/סמינר) זהים וכך גם לגבי התואר המוענק בסיום הלימודים. אם התוכנית, הסגל וכד' אינם זהים, יש לפרט את ההבדלים.
- ב. התחייבות כי התוכנית בשפה הזרה לא תבוא על חשבון התוכנית הקיימת בעברית, ככל שזו תפתח, ולא תפגע בה (למשל: איכות הסגל, איכות הסטודנטים, היחס לסטודנטים, איכות הקוריקולום, איכות התשתיות).
- ג. מובהר, כי ככל שמוסד מבקש לתרגם/ להסב תוכנית לתואר שני לשפה זרה, המוסד יהיה רשאי לעשות כן בהתאם למתווה ה"אוטונומיה", ככל שיאושר וככל שיעמוד בתנאיו, ובלבד שיעמוד בתנאים אלה לרבות זהות ברמת התוכנית, לרבות ברמת התכנים, הסגל, התשתיות וכד', בין התוכנית המבוקשת לבין התוכנית המאושרת בעברית ע"י המל"ג.
- 2. כללים מנחים לבחינת הבקשה לפי סעיף 1.2:**
- 2.1 הבקשה תתקבל באגף האקדמי אצל הממונה הרלוונטי לתחום התוכנית, ותיבדק באגף לגבי עמידתה בדרישות דלעיל.
- 2.2 על בסיס בדיקת האגף האקדמי, שיוודא את הבטחת זהות התוכנית, התשתיות והסגל - בהתאם להצהרת המוסד, הבקשה תועבר לאישור ועדת המשנה הרלוונטית, זאת בתוך חודשיים מרישום הבקשה (כאמור בסעיף 2.1 לעיל). ככלל, ככל שחוות הדעת של האגף האקדמי תצביע על זהות כאמור, וככל שמדובר בתוכנית לימודים בה רוב רובו של הסילבוס ורשימת הקריאה של התוכנית בעברית ממילא באנגלית, תמליץ ועדת המשנה למל"ג לאשר את תרגום/ הסבת התוכנית לתקופה זמנית של עד שנתיים, תוך מינוי סוקר לליווי התוכנית. ככל שהוועדה תיווכח כי קיימים הבדלים משמעותיים בין התוכנית בעברית לתוכנית המבוקשת, ימונה סוקר טרם אישור התוכנית.
- 2.3 בתום שנה מהאישור כאמור בסעיף 2.2 לעיל, יחל הסוקר את בדיקת זהות התוכנית ועמידת המוסד בתנאים האמורים בסעיף 1.2 לעיל, בהתאם להצהרות המוסד. במידה וקיימים הבדלים בין התוכנית המועברת בפועל לבין הצהרת המוסד, יודא הסוקר כי ההבדלים אינם פוגעים ברמתה האקדמית של התוכנית. כמו כן, הסוקר יבחן את כל ההיבטים האקדמיים הנדרשים, בין היתר, להבטחת תשתיות אקדמיות נאותות וכיו"ב (למשל: איכות הסגל, איכות הסטודנטים, היחס לסטודנטים, איכות הקוריקולום, איכות התשתיות).
- 2.4 המלצת הסוקר תועבר לוועדת המשנה הרלוונטית טרם מועד סיום האישור הזמני, לצורך דיון והמלצה למל"ג בדבר הארכת האישור או סגירת התוכנית.
- 2.5 הודעה על החלטת המל"ג תועבר למוסד להשכלה גבוהה.
- 3. הוראת מעבר**
- 3.1 מוסדות לא יפתחו תוכניות חדשות בשפה זרה ו/או יתרגמו/ יסבו תוכניות קיימות חדשות, שלא בהתאם לנוהל זה.

⁶ מוסד יוכל לתרגם/ להסב קורסים בודדים שאינם מהווים תוכנית לימודים לקראת תואר, ללא צורך באישור המועצה מראש, ובלבד שעמד בתנאים המפורטים לעיל, בין היתר, בהתייחס לזהות רמת הלימודים ולאחר שידווח על כך למועצה.

- 3.2 מוסדות המלמדים תוכנית בשפה זרה, שלא ניתן להן אישור המועצה בשפה הזרה והן מהוות תרגום או הסבה של תוכנית בעברית שאושרה על ידי המועצה - יפעלו בהתאם לאמור בנוהל זה ויגישו בקשה לאישור המועצה בתוך תקופה שלא תעלה על שלושה חודשים להסדרת הנושא.
- 3.3 מוסדות המלמדים תוכנית בשפה זרה, שלא ניתן להן אישור המועצה, גם לא בשפה העברית, לא יפתחו מחזורי לימוד חדשים, ללא אישור המועצה מראש.

על אף האמור לעיל, רשאית המועצה לפי שקול דעתה, שלא לאשר פתיחת תוכנית בשפה זרה, וזאת בין היתר בתחומים בהם מרבית חומר הלימוד הנדרש מחייב קריאתם בשפה העברית בלבד.

3.1.4 נספח ד' - פריסת הלימודים לתואר ראשון על פני ימות השבוע -

החלטת המלי"ג מיום 2.11.2004, כפי שתוקנה ביום 19.7.2005, בנושא 'שאלת היתכנות לקיום לימודים אקדמיים לתואר ראשון במתכונת של יום אחד בשבוע'; פריסת הלימודים על פני ימות השבוע – החלטת המלי"ג מיום 27.10.2009;

א. המועצה להשכלה גבוהה דנה בישיבתה שהתקיימה בתאריך 19.7.2005 בהצעה לתקן את החלטת המועצה להשכלה גבוהה 611\10 מיום 2.11.2004 בעניין פריסת הלימודים לתואר ראשון על פני ימות השבוע, וזאת לאחר שהתקבלו התייחסויות שונות בנושא.

ב. המועצה להשכלה גבוהה מקבלת את ההצעה לתקן את החלטת המועצה להשכלה גבוהה 611\10 מיום 2.11.2004 בעניין פריסת הלימודים האקדמיים לתואר ראשון על פני ימות השבוע, לפי הפירוט דלהלן:

1. המועצה להשכלה גבוהה סבורה כי לימודים אקדמיים, מן הראוי שיתקיימו תוך דיון מפרה, מתמשך וקונפליקטואלי, בין קבוצות שונות, בין דעות שונות, ויהיו מתמשכים ורציפים. המועצה בדעה כי לימוד מאומץ של מספר רב של שעות הנלמדות במספר מצומצם של ימי לימוד בשבוע- אינו מאפשר הפנמה וקליטה ראויה של החומר הנלמד; פוגע מהותית ברמה ובאיכות הלימודים האקדמיים; אינו מספק סביבה אקדמית ראויה; אינו מאפשר השרשת המיומנויות האקדמיות הנדרשות מבוגרי תואר ראשון ויוצר תמריץ ל"קיצורי דרך" הפוגעים באיכות האקדמית.

2. על כן, מחליטה המועצה כי ככלל, במוסד להשכלה גבוהה יתקיימו הלימודים לתואר ראשון במתכונת לימודים רגילה, מלאה, רציפה ומתמשכת, במשך שלושה (3) ימים בשבוע, לפחות, על פני 3 שנים, ומכל מקום על פני תקופה שלא תעלה על 6 שנים.

עדכון מיום
19.7.2005

3. המועצה חוזרת ומאשרת את עמדתה כי לימודי תואר ראשון במוסדות להשכלה גבוהה יתפרסו בצורה מאוזנת על- פני 3 ימים בשבוע לפחות, עמדה אשר קיבלה חיזוק בדו"ח הוועדה בראשותה של פרופ' נירה חטיבה.

עדכון מיום
27.10.2009

4. מוסד להשכלה גבוהה המבקש לקיים תוכנית לימודים לתואר ראשון החורגת מהכלל האמור בסעיף 2, יגיש בקשה מנומקת למועצה להשכלה גבוהה, שתיבדק לגופה, כדי לראות אם אכן ניתן לקיימה, כפי שהמוסד מבקש, תוך חריגה ממתכונת הלימודים הרגילה והמלאה לתואר ראשון, עליה הוצהר לעיל בסעיף 2.

5. הוראות מעבר: המועצה להשכלה גבוהה קובעת כי, מוסד להשכלה גבוהה המקיים באישור המועצה להשכלה גבוהה תכנית לימודים לתואר ראשון במתכונת שונה מהאמור בסעיף 2, יוכל לאפשר לסטודנטים שכבר לומדים בה, לסיים את חוק לימודיהם לתואר ראשון, אך לא יוכל לרשום סטודנטים חדשים לתוכנית זו לשנת הלימודים תשס"ז-אוקטובר 2006.

6. סעיפים 2, 3 ו-4 להחלטה זו ייכללו במסגרת כללי המועצה להשכלה גבוהה (תארים מוכרים), תשכ"ד-1964.

7. למרות זאת, מתוך רצון לאפשר נגישות רבה ככל האפשר למעגל ההשכלה הגבוהה+, לרבות בפריפריה, ומתוך צורך להתחשב בצבורים ספציפיים הנתקלים בקושי אמתי להגיע ללימודים אקדמיים בקמפוס ברוב ימות השבוע, תהיה מוכנה המועצה להשכלה גבוהה לשקול לאפשר למוסד להשכלה גבוהה החפץ בכך, להקים באישורה, תכניות לימודים לתואר ראשון לאוכלוסיות ספציפיות ("תוכניות מיוחדות").

כדי להבטיח רמה אקדמית נאותה בתוכניות אלה וכדי לחשוף את הסטודנטים הלומדים בהן לתרבות אקדמית מקובלת, גיבשה המועצה להשכלה גבוהה מתווה לקיום "תוכניות מיוחדות":

- 7.1 היקף "התוכניות המיוחדות" לתואר ראשון במוסד להשכלה גבוהה, המיועדות לקבוצות ספציפיות, לא יעלה על 10% מכלל הסטודנטים לתואר ראשון הלומדים בו.
- 7.2 ייעודן של "התוכניות המיוחדות" הוא לענות על צרכיהן המוגדרים של קבוצות אוכלוסיה ספציפיות.
- 7.3 במסגרת "התוכניות המיוחדות", תינתן אפשרות לרכז את הלימודים על פני יומיים אינטנסיביים בשבוע, בהם ילמדו הסטודנטים 12 שעות שבועיות, לפחות.

- 7.4 אין לפתוח, לרשום תלמידים או לפרסם "תוכניות מיוחדות" בלא אישור מן המועצה להשכלה גבוהה קודם לכך.
- 7.5 המועצה להשכלה גבוהה תערוך בדיקה ל"תוכניות המיוחדות" כדי לוודא שקיימת בהן תוכנית הליבה Core Curriculum וכי הן זהות לתוכניות הרגילות המתקיימות למרבית הסטודנטים באותם מוסדות.
- 7.6 בהתאם לכך, מחליטה המועצה להשכלה גבוהה לשנות את הסעיף בהחלטת המועצה להשכלה גבוהה מיום 18.5.2004 המאפשר "תוכניות מיוחדות" לאוכלוסיות ספציפיות בהיקף של 5% מכלל הסטודנטים במוסד הלומדים לאותה רמת תואר, ומעתה יהיה ההיקף של ה"תוכניות המיוחדות" בשיעור של עד 10% מכלל הסטודנטים במוסד, הלומדים לאותה רמת תואר.

3.2. מסלולים לתואר ראשון בזמן חלקי – החלטת מועצה מיום 27.10.2015

- המועצה להשכלה גבוהה דנה בישיבתה ביום י"ד בחשוון תשע"ו (27.10.2015) בהמלצת ועדת המשנה לפיתוח ומדיניות אקדמית מיום 25.10.2015, שהתקבלה בעקבות התייעצות עם כלל המוסדות להשכלה גבוהה ובעקבות המלצת ות"ת מיום 21.10.2015 בנושא תוכניות לימודים לתואר ראשון בזמן חלקי, והיא מחליטה כלהלן:
1. להכיר בצורך לאפשר את קיומם של מסלולי לימוד לתואר ראשון בזמן חלקי בתוכניות מובנות, המותאמים לסטודנטים החפצים להיכנס בשערי ההשכלה הגבוהה במתכונת לימודים גמישה על בסיס היקף לימודים חלקי, זאת מעבר לאפשרויות הקיימות היום (למשל: במסגרת האוניברסיטה הפתוחה).
  2. לדבוק בעקרון כי דרוש איזון ראוי בין מתן האפשרות להציע תוכניות/מסלולים לסטודנטים במתכונת לימודים חלקית, לבין הרצון לעודד סטודנטים בהיקף לימודים מלא שלא לגרור את לימודיהם מעבר לזמן התקני, והכל תוך הקפדה על הרמה האקדמית של מסלולי הלימוד, לסוגיהם.
  3. לשחרר חסמים רגולטוריים על מנת לאפשר הפעלת מסלולי לימודים בזמן חלקי (בניגוד ללימודים בזמן מלא) עבור סטודנטים לתואר ראשון, שיקיימו:
    - 3.1 אפשרות לפריסת הלימודים על פני שני ימים בשבוע (במקום 3 ימים לפחות במתכונת לימודים מלאה, על פי החלטת מל"ג מיום 19.7.2005).
    - 3.2 אפשרות להשלים החובה לסיים את חובות האנגלית עד לרמת "בסיסי", כפי שנקבע בהחלטת המל"ג מיום 11.6.2013 בנושא לימודי אנגלית כשפה זרה במוסדות להשכלה גבוהה, לא יאוחר מסיום 113 מתוכנית הלימודים לתואר, ולרמת "פטור" כאשר נותר לסטודנט להשלמת התואר היקף המקביל לשנה"ל מלאה אחת.
    - 3.3 אפשרות להארכת תקופת הלימודים, בהתאם לסעיף 3 בכללי המועצה להשכלה גבוהה בנושא "יתארים מוכרים": "ככל שיהיה מדובר בלימודי ערב, יקבע המוסד תוכנית לימודים שוות ערך ללימודי יום על ידי הגדלה מתאימה של תקופת הלימודים וכן בהתאם לפריסתם".
  4. להקפיד על כך שמסלולי הלימודים בזמן חלקי עבור סטודנטים לתואר ראשון יעמדו בקריטריונים הבאים:
    - 4.1 תתקיים זהות ברמה ובתוכן האקדמיים (תנאי קבלה, דרישות, בחינות, סגל ההוראה, תשתיות) בין המסלולים במתכונת חלקית לבין התוכניות הרגילות במוסד, כך שעומס הלימודים היומי לא יעלה. מכאן שיש הכרח להאריך את משך הלימודים בתוכניות לימודים לתואר ראשון בזמן חלקי.
    - 4.2 המסלולים ללימודים במתכונת חלקית יהיו פתוחים לציבור כולו.
    - 4.3 כל החלטות המועצה (הרוחביות והדיסציפלינריות) חלות גם על מסלולים אלה.
    - 4.4 מוסד המעוניין לקיים תוכנית לימודים לתואר ראשון בזמן חלקי יגיש בקשה למל"ג ות"ת ויקבל עליה אישור מראש.
  5. בהתאם להמלצת ות"ת מיום 21.10.2015, מרכז הכובד בלימודים לתואר ראשון במוסד צריך להיות מתכונת לימוד מלאה בזמן תקני, ועל כן מספר הסטודנטים בתוכניות לימודים לתואר ראשון בזמן חלקי לא יעלה על **שליש** מתוך כלל הסטודנטים לתואר ראשון במוסד.
  6. בהתאם להמלצת ות"ת שהתקבלה לאחר התייעצות עם התאחדות הסטודנטים, ות"ת תבדוק בתוך שנה ממועד החלטה זו את השאלה של גביית שכר לימוד מוסדי, הגבוה ב-15% משכר הלימוד בתוכניות הרגילות, בתוכניות הלימודים לתואר ראשון בזמן חלקי, לצורך מימון עלויות תפעול ייעודיות הכרוכות במסלולים אלה.
  7. ות"ת תעקוב אחרי השפעת הצעדים שפורטו בהחלטה זו והנושא ייבחן פעם נוספת בות"ת מל"ג בעוד כשלוש שנים, ולקראת שנה"ל תשע"ט, לרבות בנושא שכר לימוד ומספרי הסטודנטים.

4. לימודי השלמה לתואר "בוגר בהוראה (B.Ed.)"

4.1. דו"ח הוועדה לקביעת מתווה מעודכן לקיום לימודי השלמה לתואר "בוגר בהוראה (B.Ed.)" לגננות ומורים מוסמכים בכירים - החלטת המועצה מישיבתה מיום 18.11.2014, כפי שתוקנה ביום 9.8.2016

בישיבתה ביום כ"ה בחשוון תשע"ה (18.11.2014), אמצה המועצה להשכלה גבוהה את המלצת תת-ועדת המשנה לחינוך, הוראה, רוח ואמנות, והחליטה כלהלן:

1. להודות לוועדה, בראשות ד"ר רבקה ודמני, על עבודתה היסודית ועל הדו"ח שהגישה בעניין הסדרת לימודי השלמה לתואר "בוגר בהוראה" (B.Ed.) לגננות ומורים מוסמכים בכירים.
2. לאמץ את דו"ח הוועדה במלואו ואת ההצעה למתווה המעודכן ללימודי השלמה לתואר "בוגר בהוראה" לגננות ומורים מוסמכים בכירים. המתווה המעודכן ללימודי השלמה לתואר "בוגר בהוראה" (B.Ed.) לגננות ומורים מוסמכים בכירים מצורף להחלטה זו ומהווה חלק בלתי נפרד ממנה.
3. המל"ג תמנה צוות מומחים (לפחות שניים מהם כהנו בוועדה שקבעה את "המתווה המעודכן ללימודי השלמה לתואר (B.Ed.)", לבחינת יישום "המתווה".
4. תקופת מעבר ומועד תפוגה:
  - 4.1 מועד תחילת תוקף ההחלטה יהא שנה"ל תשע"ו. בתוכניות להכשרת מורים חרדים, שיאושרו ע"י המל"ג ויתחילו לפעול בתשע"ה, סיום הלימודים בתוכנית יהיה בכפוף למתווה שנקבע.
  - 4.2 החל משנה"ל תשע"ט, אוקטובר 2019, לא תתאפשר עוד פתיחתן של תוכניות השלמה לתואר "בוגר בהוראה" (B.Ed.) במוסדות להשכלה גבוהה. משמעות הדבר היא שהמחזור האחרון שיוכל להתחיל בלימודים אלה כמחזור חדש יהיה המחזור שיחל את לימודיו בתחילת שנת הלימודים תשע"ח, אוקטובר 2018, לאור הנימוקים שלהלן:
    - 4.2.1 תוכניות השלמה לתואר "בוגר בהוראה" ל"גננות ומורים מוסמכים בכירים" נועדו לתת מענה קונקרטי (עידוד אקדמיזציה), תחום בזמן, לדור מסוים של גננות ומורים מוסמכים בכירים, שלמד בעבר בסמינרים להוראה תלת שנתיים לא-אקדמיים. הן לא נועדו להתקיים לתקופה בלתי מוגבלת בזמן.
    - 4.2.2 ככלל, מל"ג מחייבת הפעלת פיקוח אקדמי ישיר על תכניו האקדמיים של כל תואר אקדמי בו היא מכירה. תוכניות השלמה בתחומים שונים, לרבות לתואר "בוגר בהוראה", מהוות חריג מהכלל: היקף הלימודים בהן מצומצם וחלק מתוכניהן אינו נמצא בפיקוח ישיר של מל"ג.
5. לאור ההשתנות הדינמית בתחום הנגישות של השכלה הגבוהה למגזר החרדי, ומדיניות מל"ג בנושא, תתבצע הערכת מצב לקראת מועד התפוגה בהתייחס לתוכניות השלמה לתואר "בוגר בהוראה" במגזר החרדי גם לאחר המועד שנקבע.

נספח להחלטה 943/12

מתווה מעודכן לקיום לימודי השלמה לתואר "בוגר בהוראה" (B.Ed.) לגננות ומורים מוסמכים בכירים

*בכל מקום בו מופיע הכיתוב בלשון זכר או נקבה, הכוונה הינה הן לזכר והן לנקבה.

1. התואר שיוענק לבוגרי תוכנית השלמה:

התואר שיוענק לבוגרי תוכניות ההשלמה לתואר "בוגר בהוראה" יהיה זהה לתואר המוענק לבוגרי התוכניות האקדמיות הארבע שנתיות לתואר "בוגר בהוראה" (בהלימה למבנה תוכניות הלימודים לתואר B.Ed. כפי שנקבע בהחלטת "המתווים המנחים בהכשר להוראה" מיום 21.11.2006 ובהתאם להחלטת המל"ג מיום 10.6.2014 בנושא הגדרת סוגי תוכניות לימודים לתואר ראשון שאינן במתכונת חד-חוגית) : א. תוכניות לימודים דו-חוגיות (כאשר צרוף של שתיים כאלו מקנה תואר אחד, ועל התעודה מתואר הצרוף הדיסציפלינארי) ב. תוכניות לימודים דו-חוגיות בצירוף לימודים כלליים (שמות החטיבות המרכיבות את הלימודים הכלליים לא מצוינות ע"ג התעודה) ; ג. תוכנית לימודים חד חוגית לתואר ראשון (המקנה תעודה אחת בנושא יחיד).

2. פתיחת תוכניות השלמה חדשות:

- 2.1. לימודי ההשלמה יתקיימו אך ורק בקמפוס המכללה או בשלוחה/מסגרת שאושרה לשם כך ע"י המועצה להשכלה גבוהה.
- 2.2. מכללה אקדמית לחינוך המעוניינת לפתוח תוכנית השלמה חדשה (אשר לא פעלה לפני תשע"ה) לתואר "בוגר בהוראה" לגננות ומורים מוסמכים בכירים, תגיש בקשה למועצה להשכלה גבוהה לקבלת אישור לפתיחה של תוכנית השלמה לתואר "בוגר בהוראה", כמקובל במועצה להשכלה גבוהה לגבי תוכניות חדשות. עצם קיומה של תוכנית אקדמית במוסד המבקש לא תהווה הרשאה לפתיחת תוכנית השלמה לתואר "בוגר בהוראה" (B.Ed.) לתואר.
- 2.3. בהמשך להחלטות קודמות, לימודי השלמה לתואר "בוגר בהוראה" יתקיימו אך ורק במכללה אקדמית מוכרת לחינוך ולהכשרת עובדי הוראה, בה מתקיימת תוכנית לימודים ארבע שנתית לתואר "בוגר בהוראה" לאחר הסמכה.

3. מבנה תוכנית הלימודים:

- 3.1. לימודים לקראת תואר "בוגר בהוראה" באותו מסלול ובחוגים שבהם למד הלומד לקראת קבלת תעודת מורה מוסמך בכיר, יתקיימו במתכונת חד-חוגית או דו-חוגית בהתאם למתכונת הלימודים שאושרה למכללה האקדמית בתכנית הלימודים הרגילה ולפי הפירוט הבא:

עדכון מיום
9.8.2016

לימודים לקראת תואר "בוגר בהוראה" באותו מסלול ובחוגים שבהם למד הלומד לקראת קבלת תעודת מורה מוסמך בכיר		
	חד-חוגי	דו-חוגי
חינוך	9 ש"ש	9 ש"ש
התנסות בהוראה	-	-
דיסציפלינה	25 ש"ש (בחוגים מסוימים נדרשות יותר שעות בדיסציפלינה כמפורט בסעיף 4.3)	27 ש"ש ובלבד שהיקף הלימודים בכל חוג יהיה 13 ש"ש לפחות (בחוגים מסוימים נדרשות יותר שעות בדיסציפלינה כמפורט בסעיף 4.3)
אנגלית	2	2
סה"כ ש"ש	36 ש"ש	38 ש"ש
פריסת הלימודים	לפחות 3 סמסטרים	לפחות 3 סמסטרים

3.1.1. כאמור, היקף תוכנית הלימודים המחייבת להשלמה לתואר "בוגר בהוראה" לגנות ומורים מוסמכים בכירים יהיה לפי הנוסחה הבאה: 9 ש"ש לימודי חינוך + 2 ש"ש אנגלית לרמת "פטור" + 51% ש"ש מלימודי הדיסציפלינה מתוך התוכנית לקראת תואר "בוגר בהוראה" של המכללה האקדמית לחינוך. המכללה רשאית להוסיף על תוכנית זו, אך גם תוספת זו תהיה אך ורק מתוך התוכנית האקדמית. בהתאם לכך, היקף תוכנית לימודי השלמה בתוכנית לימודים דו-חוגית רגילה יהיה 38 ש"ש ובתוכנית לימודים חד-חוגית רגילה יהיה 36 ש"ש. בהתמחויות מסוימות נדרשות יותר שעות בדיסציפלינה (ביחס של 51% לפחות מסה"כ השעות הדיסציפלינאריות), כמפורט בסעיף 4.3.

3.1.2. תוכנית הלימודים להשלמה לתואר "בוגר בהוראה" למורים מוסמכים בכירים תכלול את התחומים הבאים:

- השלמת לימודי חינוך – 9 ש"ש.
- השלמת לימודים דיסציפלינאריים בתוכנית לימודים דו-חוגית לתואר "בוגר בהוראה" (תוכנית לימודים המורכבת מצירוף של שני חוגי לימוד) – מינימום השעות להשלמה יהיה 51% מסך השעות שמתקבלות מצירוף של שני חוגי לימוד. לדוגמה: במצב של השלמת לימודים בתוכנית לימודים דו-חוגית רגילה בהיקף של 52 ש"ש (26 ש"ש כל חוג), היקף השעות להשלמה יהיה 27 ש"ש ובלבד שהיקף לימודי ההשלמה בכל חוג יהיה 13 ש"ש לפחות.
- השלמת לימודים בדיסציפלינה בתוכנית חד-חוגית לתואר "בוגר בהוראה" – מינימום השעות להשלמה בחוג יהיה 51% מסך הש"ש בחוג המלא. לדוגמה: במצב של השלמת לימודים בתוכנית לימודים חד-חוגית רגילה בהיקף של 48 ש"ש, היקף השעות הדיסציפלינאריות להשלמה הנו 25 ש"ש.

- אנגלית לרמת "פטור" – 2 ש"ש

3.1.3. תחום "החינוך" (9 ש"ש) כולל את הנושאים הבאים:

- לימודי חינוך – 4 ש"ש
- אוריינות אקדמית – 1 ש"ש
- שיטות מחקר וסטטיסטיקה – 2 ש"ש
- סמינריון בחינוך – 2 ש"ש

3.1.4. הלימודים ימשכו שלשה סמסטרים לפחות. ניתן יהיה לפרוש את הלימודים לתקופה ארוכה יותר. מקסימום הפריסה ומשך ההתיישנות יקבע על ידי כל מוסד בהתאם לנהלים הנהוגים בו.

3.1.5. זכאות לתואר אקדמי תינתן ע"פ הכללים במכללה.

3.2. לימודים לקראת תואר "בוגר בהוראה" במסלול ובהתמחות השונים מתעודת המורה המוסמך הבכיר,

יתקיימו בהתאם לפירוט הבא:

מסלול שונה – חוגים שונה/ים	מסלול זהה – חוגים שונה/ים	מסלול שונה – חוגים זהה/ים	
16 מתוכן 4 ש"ש התמחות גילאית ו-3 ש"ש בדיקטיקה ומתודיקה	12 מתוכן 3 ש"ש בדיקטיקה ומתודיקה	13 מתוכן 4 ש"ש בהתמחות הגילאית	חינוך
4 ש"ש	3 ש"ש	3 ש"ש	התנסות בהוראה
52 דו-חוגי / 48 חד-חוגי	52 דו-חוגי / 48 חד-חוגי	27 דו-חוגי / 25 חד-חוגי	דיסציפלינה
2 ש"ש	2 ש"ש	2 ש"ש	אנגלית
74 דו-חוגי / 70 חד-חוגי	69 דו-חוגי / 65 חד-חוגי	45 דו-חוגי / 43 חד-חוגי	סה"כ ש"ש
לפחות 4 סמסטרים	לפחות 4 סמסטרים	לפחות 3-4 סמסטרים	פריסת הלימודים

4. תכנים:

- 4.1. כל סוגי תוכניות לימודי ההשלמה יכללו לפחות שני סמינריונים (אחד בתחום החינוך ואחד בתחום הדיסציפלינרי של החוג או אחד מהחוגים הנלמדים). כל סמינריון יכלול סקירת ספרות מדעית ויוגש לפי כללי הכתיבה המדעית. כל סמינריון יקנה נק"ז על-פי המקובל בתוכנית הגנרית באותו מוסד לגבי סמינריונים. תוכנית הסמינריון תכלול מפגשים סדירים, לרבות סילבוס מפורט של הקורס, והנחיה שוטפת של הסטודנטים בכתיבת העבודה האקדמית.
- 4.2. בתחום "הדיסציפלינה" יש לכלול נושאים מתוך תוכנית התואר הראשון שהם רלוונטיים לתחום הדעת.
- 4.3. ככלל, בדיסציפלינות הבאות יש להוסיף שעות לימוד, כמפורט כלהלן:
- מתמטיקה מסלול על-יסודי – בהתאם להחלטת מל"ג בנושא מיום 10.6.2014.
  - אנגלית – בהתאם לעדכון החלטת "המתווים המנחים בהכשרה להוראה" מיום 1.7.2008.
  - אמנות ויצירה – בהתאם לעדכון החלטת "המתווים המנחים בהכשרה להוראה" מיום 1.7.2008.
  - בהתאם להחלטות מל"ג ספציפיות שיתקבלו בהמשך בהתמחויות ובמסלולים נוספים.
- 4.4. בתחום "החינוך" על הלימודים להיות בזיקה לנקבע בהחלטת המל"ג מיום 21.11.2006 בנושא "מתווים מנחים בהכשרה להוראה", ולכלול, בין היתר, לימודי תשתית עיוניים ויישומיים הנחוצים כבסיס לעבודת החינוך וההוראה ולעיצוב דמות המורה כאישיות מחנכת במסלול הגילאי הרלוונטי ובתחום ההוראה. הנושאים עוסקים בהיבטים שונים של הוראה ולמידה בהקשר רב-ממדי, לרבות הכשרת המורה להבנה וטיפול בהתנהגויות אנטי-חברתיות של התלמידים בסיטואציה החינוכית.
- 4.5. תחום "אוריינות אקדמית" כולל כלים להתפתחות מקצועית של המורה, כגון: קריאת מחקר והבנתו, שימוש מושכל במידע, על סוגיו וייצוגיו השונים, לרבות איתור מידע באינטרנט ובמאגרי מידע שונים.
- 4.6. בתחום "שיטות המחקר" יבחר הסטודנט מתוך תוכנית התואר הראשון קורסים המקנים כלים לבצע מחקר חינוכי (למשל: מחקר פעולה, חקר מקרה, מחקר הערכה).
- 4.7. בתחום "ההתנסות המעשית" המכללה חייבת לכלול בפרק זה התנסויות מעשיות ע"פ המסלול וההתמחות שאושרה למכללה.
- 4.8. אנגלית לרמת פטור: על המכללה לכלול קורסים הנדרשים לסיום חובות האנגלית, עד לרמת "פטור" ובהתאם לנקבע בהחלטת המל"ג מיום 11.6.2013 בנושא "אנגלית כשפה זרה כולל ספי קבלה בשפה האנגלית במוסדות להשכלה גבוהה". במניין השעות בחישוב הציון הסופי לתואר לימודי ההשלמה יכללו עד 2 ש"ש אנגלית. יתר הקורסים לא יכללו בחישוב הציון הסופי לתואר.

5. הכרה בלימודים קודמים (פטורים)

- 5.1. במסגרת לימודי ההשלמה לתואר בוגר בהוראה לא יינתנו פטורים אקדמיים בגין לימודים קודמים.
- 5.2. תלמיד שלמד קורס מתוך התוכנית המוצעת במסגרות אקדמיות אחרות, יהיה חייב לבחור בקורס אחר במקום הקורס שלמד.
- 5.3. חריג לכלל: סטודנט שלמד במוסד להכשרת "מורים מוסמכים בכירים" שהמדינה מתקצבת ומפקחת, והלימודים בהם נפרשו על פני שלוש שנים ברציפות בהיקף של 90-96 ש"ש לפחות, והוא ממשיך את לימודיו לתואר "בוגר בהוראה" במכללה אקדמית, ולא יאוחר מחמש שנים מעת סיום לימודיו למורה מוסמך בכיר, ניתן יהיה להכיר עד 8 ש"ש על בסיס לימודיו בתנאים הבאים:
- 5.3.1. קורסים רלוונטיים בלבד אשר קיימת הלימה לקורסים מקבילים בתוכנית האקדמית, ואשר נלמדו ע"י מרצה ברמה אקדמית מקבילה.
- 5.3.2. ציון בכל קורס הוא 80 לפחות.
- 5.3.3. הכרה בקורסים קודמים הינם בהתאם לכללים הקבועים בתקנון האקדמי של המכללה.

עדכון מיום 9.8.2016
----

6. תנאי הקבלה

מועמד לתוכנית השלמה לתואר "בוגר בהוראה" יהיה חייב לעמוד בתנאים המפורטים להלן:

6.1. הסמכה ל"מורה מוסמך בכיר" (סיים את לימודיו בציון 80 לפחות).

6.2. תעודת בגרות:

6.2.1. מועמדים עד גיל 30 חייבים בזכאות לתעודת בגרות מלאה או שוות ערך.

6.2.2. מועמדים מעל גיל 30 שאינם בעלי תעודת בגרות יוכלו להמירה בקורסי הכנה ללימודים אקדמיים

במתכונת ובהיקף שאושרו ע"י המועצה להשכלה גבוהה בהחלטה מיום 2.1.2001 ובהתאם להנחיות

האגף להכשרת עו"ה במשרד החינוך שמתעדכנות מעת לעת.

6.2.3. ההגבלה של קבלת 10% לכל היותר מכלל המתקבלים ללא תעודת בגרות כמתואר בהחלטת המועצה,

כאמור, לא תחול על תוכנית השלמה לתואר "בוגר בהוראה" לגנות ומורים מוסמכים בכירים.

6.2.4. חסרי תעודת בגרות עד גיל 30 יחויבו בתעודה של מכינה מוכרת ע"י האגף לחינוך מבוגרים באחד

משני המסלולים או מכינה בגרותית או מכינה ייעודית.

6.2.5. משנת תשע"ב מבחני סאלד המתקיימים בחינוך החרדי (בנות) מוכרים ע"י משרד החינוך כשווי ערך

ל-9 יחידות בגרות לפי הפירוט הבא: אנגלית-3 יחידות; מתמטיקה (ממוצע שני שאלוני הבסיס) - 2

יחידות; לשון עברית (ממוצע ציוני "לשון" ו"הבעה והבנה") - 2 יחידות; והיסטוריה (ממוצע ציוני

המקצועות "תולדות העמים" ו"תולדות ישראל") - 2 יחידות. ההכרה הנה רטרואקטיבית על כל

בוגרת אשר עברה בחינות אלו בשנים האחרונות החל משנת הלימודים תשס"ב.

6.3. מבחן פסיכומטרי: מועמדים חייבים במבחן פסיכומטרי ע"פ הנחיות משרד החינוך המתעדכנות מעת לעת.

6.4. אנגלית: בהתאם לנקבע בהחלטת המל"ג מיום 11.6.2013 בנושא "אנגלית כשפה זרה כולל ספי קבלה

בשפה האנגלית במוסדות להשכלה גבוהה".

6.5. עברית/ערבית (בהתאם לשפת ההוראה): מועמדים שלא ניגשו לבחינה הפסיכומטרית ו/או לבחינת בגרות

בשפת ההוראה חייבים להוכיח ידיעת עברית/ערבית ברמה הנדרשת על-ידי המוסד מכלל התלמידים

לתואר ראשון הלומדים בו.

5. פטור מלימודים אקדמיים על בסיס לימודים לא אקדמיים

5.1. פטור מלימודים אקדמיים על בסיס לימודים לא אקדמיים החלטת מיום 4.4.2006 כפי שעודכנה ביום 24.2.2009

המועצה להשכלה גבוהה מאמצת את המלצת הוועדה לבחינה מחודשת של נושא "פטור מלימודים אקדמיים על בסיס לימודים לא אקדמיים", ומחליטה כלהלן:

1. פטור מלימודים אקדמיים על בסיס לימודים לא אקדמיים אפשרי רק בלימודים ברמת התואר הראשון. לא תתאפשר הענקת פטור על בסיס לימודים לא אקדמיים במסגרת הלימודים לתואר שני.
2. מוסד להשכלה גבוהה רשאי, אך לא חייב, להעניק פטור מלימודים אקדמיים ברמת התואר הראשון על בסיס לימודים לא אקדמיים (לרבות לימודי חוץ במוסד אקדמי), עד להיקף מקסימלי של 30 נ"ז, על בסיס ענייני ולגבי קורסים רלוונטיים בלבד, שקיימת הלימה בתכנים בינם לבין קורסים מקבילים בתכנית האקדמית. לא יינתן פטור ממקצועות יסוד/ליבה/מבואות שבתכנית האקדמית.
3. לימודים לא אקדמיים לעניין זה הם לימודים במוסד על-תיכוני הנפרשים על פני שנתיים לפחות או לימודי חוץ במוסד אקדמי.
4. מתן פטור בהיקף המקסימלי המותר (30 נ"ז) אפשרי רק לגבי מי שסיים את הלימודים הלא אקדמיים וקיבל תעודה המעידה על סיום לימודיו.
5. לא יינתן פטור בעבור לימודים לא-אקדמיים שנלמדו שש שנים ויותר לפני מועד תחילת הלימודים האקדמיים.⁷
6. ניתן להעניק פטור על בסיס פרטני (אינדיבידואלי) או על בסיס הסדר עם מוסד לימודים על-תיכוני. במקרים של הסדר עם מוסד על-תיכוני, יש לקבל את אישור המועצה בטרם הפעלתו של ההסדר.
7. מוסדות יידרשו לדווח למועצה מדי שנה על יישום ההחלטה, אם הם מעניקים פטורים על יסוד לימודים לא-אקדמיים.
8. על מנת לאפשר תקופת מעבר נוחה עבור המוסדות, מועד תחילת תוקף ההחלטה יהא שנה"ל תשס"ח.
9. החלטה זו מבטלת את החלטות המועצה הקודמות בנושא (המלצות ועדת ניסים מ-1991 וההחלטה בנושא "הרחבת הנגישות להשכלה גבוהה – אקדמיטציה לקורסים שנלמדו במוסדות על תיכוניים לא אקדמיים" מ-2002) ומחליפה אותן.

עדכון מיום
24.02.2009

5.2. מתן פטורים מלימודים אקדמיים בגין לימודים לא אקדמיים – החלטת מועצה מישיבתה ביום 14.2.2017

- בישיבתה ביום י"ח בשבט תשע"ז (14.2.2017) אימצה המועצה להשכלה גבוהה את המלצת ועדת המשנה העליונה להסמכה, הכרה ורישוי בדבר בחינה מחודשת של מתן פטורים מלימודים אקדמיים בגין לימודים לא אקדמיים בהמשך לפניית מה"ט להרחבת נקודות זכות להנדסאים לצורך לימודי המשך אקדמיים והיא מחליטה כדלהלן:
1. באשר לקבלת הנדסאים לתוכניות לימודים קיימות לתואר ראשון (בהנדסה או בתחומים אחרים) - היקפו המקסימלי של פטור מלימודים אקדמיים על בסיס לימודים לא אקדמיים יהיה עד רבע מהיקף נקודות הזכות לתואר האקדמי.
  2. מוסדות אקדמיים יוכלו להגיש בקשות למ"ג לפתיחת תוכניות חדשות לתואר ראשון, ייחודיות וייעודיות להנדסאים, במסגרתן יתאפשר פטור של עד שליש מנקודות הזכות לתואר האקדמי, וזאת בהתאם לרקע ולהכשרה שקיבל הנדסאי במסגרת לימודיו הקודמים ובהתאם לרלבנטיות של לימודי הנדסאות לתואר.

⁷ עדכון החלטת מל"ג מיום 4.4.2006. בבסיס הנימוקים לעדכון סעיף 5 בהחלטה היתה הכוונה לאשר גם לעתודאים ו/או לסטודנטים המשרתים שרות ארוך יותר בצבא, לקבל פטור עבור לימודיהם הלא אקדמיים (הנדסאים).

6. מסגרות חרדיות (מח"רים)

6.1. אישור נוהל בדיקת תכניות אקדמיות להוראה במסגרות החרדיות - החלטת מועצה מיום

10.12.2013

בישיבתה ביום ז' בטבת תשע"ד (10.12.2013), אימצה המועצה להשכלה גבוהה את המלצת ועדת ההיגוי להגשת ההשכלה הגבוהה לאוכלוסייה החרדית, והחליטה לאשר את הנוהל המוצע לבדיקת תוכניות אקדמיות להוראה במח"רים ובפלטפורמות. הנוהל מהווה חלק בלתי נפרד מהחלטה זו.

נוהל לבדיקה ואישור פתיחת תוכניות לימודים במח"רים ובפלטפורמות

1. כללי

התוכנית להרחבת הנגישות להשכלה הגבוהה עבור האוכלוסייה החרדית של ות"ת ומל"ג, מאפשרת פתיחה - באישור ות"ת ומל"ג - של מסגרות אקדמיות ייעודיות נפרדות לאוכלוסייה זו. מסגרות אלה תפעלנה באחריות מלאה - אקדמית וניהולית - של המוסדות להשכלה גבוהה, בהתאם לתנאים שנקבעו בהחלטה. במקביל, הפלטפורמות החרדיות (חרדית ירושלים ומבח"ר) תוכלנה גם הן לפתוח תוכניות לימודים של מוסדות אקדמיים מתוקצבים, ובתנאי שקמפוס האם של המוסד המלמד יהיה במרחק של פחות מ-15 דק' נסיעה מהפלטפורמה. מסמך זה מפרט את נוהל בדיקה ואישור פתיחת תוכניות לימודים במח"ר/בפלטפורמה.

מוסד יוכל לבקש לפתוח תוכנית לימודים אקדמית במח"ר/בפלטפורמה ובלבד שהוא הוסמך ע"י מל"ג להעניק את התואר בתוכנית המבוקשת בקמפוס הראשי וקיבל אישור מקדמי מות"ת ומל"ג להגשת תוכנית הלימודים לפתיחה במח"ר. יצוין, כי בהתאם להחלטת מל"ג על סגירת התוכניות הרב-תחומיות במכללות באחריות אקדמית של האוניברסיטאות, לא תתאפשר פתיחתן במח"רים.

בהתאם להחלטות מל"ג בדבר תוכניות לימודים מיוחדות לקבוצות אוכלוסייה מוגדרות, ועל מנת להבטיח את רמתן האקדמית של תוכניות הלימודים המיועדות למגזרים השונים, תוכניות אלה תיבדקנה גם בהתאם לתנאים הקבועים בהחלטות מל"ג בעניין זה.

יודגש, כי בהתאם להחלטות מל"ג וות"ת, לא תתאפשר פתיחת תוכניות לתואר שני במח"רים ובפלטפורמות. המח"ר הוא חלק בלתי נפרד מהקמפוס הראשי והמוסד להשכלה גבוהה, ואינו מהווה ישות משפטית - ניהולית נפרדת. יש להבטיח כי הפלטפורמות מתנהלות בהתאם להנחיות ות"ת ומל"ג, לרבות במישור של הבטחת ניהול תקין ובמישור של הבטחת ייעוד תקציב מערכת ההשכלה הגבוהה.

פרסום הלימודים במח"ר יבהיר באופן חד משמעי כי הלימודים הם של המוסד להשכלה גבוהה ומטעמו, וכי התואר הוא תואר המוסד להשכלה גבוהה ולא של כל ישות משפטית אחרת, ובהתאם להנחיות נוספות שתקבע המועצה, ככל שתקבע.

2. הבטחת שוויון מגדרי וניהול תקין

על מנת לאפשר לימודים נפרדים מגדרית במגזר החרדי, נדרש פתרון המאזן בין הזכות לשונות תרבותית ואוטונומית הרצון של תלמידים ומוסדות מצד אחד לבין הקפדה על הערך של כבוד האדם ושוויון במרחב הציבורי. על כן, תותר פתיחת מסלולי לימוד הכוללים הפרדה בין גברים ונשים ובלבד שיתקיימו בהם התנאים הבאים:

א. ההרשמה למסלול המיוחד תהיה פתוחה לכל מי שיהיה מעוניין ללמוד בו, ללא כל הפלייה, ובתנאי שהמועמד עומד בהגדרת חרדי, ובהתאם לתנאים המפורטים לעיל.

ב. למסלולים במח"ר / בפלטפורמות יתקבלו רק העומדים בהגדרת חרדי, כדלהלן:

בנים: התלמיד למד מכתה ט' עד י"ב במוסד חינוך תרבותי ייחודי כהגדרתו בחוק מוסדות חינוך תרבותיים ייחודיים, תשס"ח - 2008 או במוסד בעל אורחות דת ותפיסת עולם חרדית, המצוי בפקוח אחר של משרד החינוך.

בנות: התלמידה למדה מכתה ט' עד כה י"ב במוסד בעל אורחות דת ותפיסת עולם חרדית, המצוי בפקוח אחר של משרד החינוך.

ג. הסדרי ההפרדה יהיו מומלצים בלבד. הם לא ייאכפו על ידי המוסד והמוסד ינקוט אמצעים משמעותיים כנגד כל מי שיפעיל לחץ לאכיפתם ונמצא בגדר השיפוט המשמעתי של המוסד.

- ד. הסדרי הפרדה יהיו שוויוניים מבחינת תנאי הלמידה של גברים ונשים.
- ה. תכני הלימודים יהיו זהים למקובל במוסד וייקבעו רק על-ידי בעלי התפקידים האקדמיים במוסד, כמקובל.
3. **אישור תכנוני להגשת בקשות לפתיחת תוכניות לימודים במח"ר - אישור להגשה**
- א. אחת לשלוש שנים יוכלו המוסדות להשכלה גבוהה להגיש לוועדת ההיגוי של מל"ג ות"ת למגזר החרדי, את רשימת התוכניות שברצונם לפתוח במח"ר/פלטפורמה למגזר החרדי בשלוש השנים הבאות. ועדת ההיגוי של מל"ג ות"ת למגזר החרדי תבחן ותמליץ לות"ת ומל"ג אלו מבין תוכניות הלימוד יאושרו למוסד להגשה לצורך אישור פרטני של מל"ג לפתיחת כל תוכנית. מנהל פרויקט המח"רים יעביר לממונה האחראי באגף האקדמי את החלטות ות"ת ומל"ג באשר לתוכניות המאושרות להגשה.
- ב. על אף האמור לעיל, תוכל ועדת ההיגוי לתוכנית להנגשת ההשכלה הגבוהה לאוכלוסיה החרדית לאשר גם בקשות שיוגשו מעת לעת.
4. **מבנה הבקשה לפתיחת תוכנית לימודים אקדמית - במסגרת המח"רים והפלטפורמות**
- לאחר קבלת אישור ות"ת ומל"ג להגשת התוכניות (אחת לשלוש שנים), בקשות מפורטות לפתיחת תוכניות חדשות יוגשו לאגף האקדמי של המל"ג כמקובל. לאחר שהבקשות תמצאנה מלאות הן תירשמה ותובאנה לדיון בוועדת המשנה הרלוונטית של מל"ג (בהתאם לתחום תוכנית הלימודים). התוכניות תוגשנה עפ"י הפירוט הבא:
- א. מכתב נלווה רשמי מראשי המוסד מגיש הבקשה (נשיא ורקטור) הכולל התחייבות כי תוכנית הלימודים, התשתיות וסגל ההוראה זהים לתוכנית שאושרה למוסד להסמכה. ככל שישנם הבדלים בתוכנית, בסגל, בתשתיות וכד' – יועבר פירוט מדויק של ההבדלים, לרבות נימוקים לשינוי וכן הצהרה כי אין בשינויים המפורטים כדי לפגוע באיכות התוכנית והוראתה וכי רמתם של התוכנית, התשתיות והסגל זהה לתוכנית המאושרת למוסד.
- ב. **תוכנית הלימודים וסגל ההוראה**: בשלב ראשון תוגש טבלה השוואתית המפרטת את שמות הקורסים והמרצה המלמד אותם (בהתאמה) בתוכנית המתקיימת במוסד האם ובתוכנית המבוקשת לפתיחה במח"רים. כמו כן, לגבי קורסים חדשים המוצעים בתוכנית החדשה, יוגשו גם סילבוסים, היקף הקורס ודרישות אקדמיות.
- ג. **סגל ההוראה בתוכנית המבוקשת**: בשלב ראשון תוגש טבלה השוואתית המפרטת את חברי הסגל המלמד בתוכנית המתקיימת במוסד האם ובתוכנית המבוקשת לפתיחה במח"רים. כן יוגשו קורות החיים של מרצים שאינם מלמדים בתוכנית המקורית.
- ד. יפורטו תנאי הקבלה לתוכנית במח"ר/פלטפורמה. במידה ותנאי הקבלה שונים מתנאי הקבלה המקובלים והמאושרים בתוכנית בקמפוס מוסד האם, יש לפרט את התנאי הקבלה ולנמק את הסיבות להבדלים.
- ה. במידה וקיימת הכשרה מעשית בתוכנית, יש לצרף הסכמי התקשרות לביצועה לאישור הלשכה המשפטית והתחייבויות שידרשו בהתאם להחלטות ות"ת ומל"ג.
- ו. תקציב התוכנית, בהתאם למתווה התקציבי של ות"ת בעניין המגזר החרדי לאישור ות"ת.
- ז. כמו כן ייבדק קיומם של תשתיות המתאימות ללימודים אקדמיים ובכלל זאת:
- 1) תוצג תשתית אקדמית נאותה לקיום הלימודים, כיתות לימוד, ספרייה וכד' במבנה המיועד ללימודים אלה, המבטיח הפרדה מלאה ממוסד חינוכי אחר, לרבות הצגת שלט של המוסד המלמד בשער מבנה הלימודים. הסכמים להבטחת זכויות המוסד על הקרקע (שכירות וכד') לאורך זמן יועברו לבדיקה ע"י הלשכה המשפטית של מל"ג.
  - 2) במידה ומתקיימים בקמפוס גם לימודים שאינם אקדמיים, יש להבטיח: הפרדה מלאה בין הלימודים האקדמיים ללימודים האחרים לרבות: כיתות נפרדות, בספרייה יוגדר אזור מיועד לספרייה האקדמית; הספרייה תהיה פתוחה בשעות הלימודים האקדמיים; בשעות בהן יתקיימו הלימודים האקדמיים יוקצה חדר מחשבים עם כל התוכנות הנדרשות עבורם, וכן כל התשתיות הנדרשות לקיום הלימודים.
  - 3) לא יוקמו תשתיות אקדמיות משמעותיות (מעבדות וכו') בפלטפורמות ובמח"רים, שימוש בתשתיות אלה יהיה רק בקמפוס האם.
  - 4) בשעות הפעילות תפעל במקום המיועד מזכירות אקדמית של המוסד להשכלה גבוהה.

ח. כל הסכמי התקשרות, בין המוסד להשכלה גבוהה לבין כל גורם אחר לצורך פעילות זו יועברו לאישור האגף המשפטי של המל"ג.

ט. המוסד יידרש להציג תוכנית לפיקוח אקדמי מהותי על הנלמד בתוכניות הייחודיות.

י. על המוסד לצרף לבקשתו התחייבות בנוגע לאיתנותו הפיננסית, מיקום המח"ר, להבטחת שוויון מגדרי, ולעמידה בקבלת סטודנטים העומדים בהגדרה של "חרדי" בלבד, כפי שנקבע בהחלטות מל"ג וות"ת.

5. הליך בדיקת הבקשה

א. הבקשה המלאה תתקבל באגף האקדמי אצל הממונה הרלוונטי לתחום התוכנית, תיבדק באגף לגבי עמידתה בדרישות סף בהתאם להנחיות להגשת בקשה המקובלות במל"ג.

ב. רק לאחר אישור הלשכה המשפטית בדבר עמידת הבקשה בתנאים המשפטיים דלעיל, ועל בסיס בדיקת האגף האקדמי שיוודא את הבטחת זהות תכני התוכנית, התשתיות, תנאי הקבלה והסגל, הבקשה תועבר לדיון ועדת המשנה הרלוונטית. ועדת המשנה תדון בבקשה ותחליט אם להמליץ למל"ג לאשר את הפעלת התוכנית במסגרת המח"ר לתקופה זמנית או בלתי מוגבלת בזמן, לדרוש הבהרות ותיקונים מהמוסד, או להעבירה לבדיקה ע"י סוקר.

ג. מכל מקום, בתום שנה מהפעלת התוכנית, תיבדק התוכנית ע"י סוקר.

ד. הסוקר (אם בשלב הראשון לפני אישור הפעלת התוכנית כאשר הוחלט על כך, ואם כעבור שנה מהפעלתה), יתבקש לבדוק את זהות התוכניות במוסד האם ובמח"ר. במידה וקיימים הבדלים יוודא הסוקר כי הם אינם פוגעים ברמתה האקדמית של התוכנית. כמו כן, הסוקר יבחן את כל ההיבטים האקדמיים הנדרשים בין היתר להבטחת תשתיות אקדמיות נאותות, פיקוח אקדמי של המוסד, זהות התוכנית, רמת הסגל וכיוצ"ב.

ה. המלצת הסוקר תועבר לוועדת המשנה הרלוונטית טרם מועד סיום האישור הזמני, לצורך דיון והמלצה למל"ג בדבר הארכת האישור או סגירת התוכנית. הודעה על החלטת המל"ג תועבר למוסד להשכלה גבוהה.

ו. בנוסף, עם סיום מחזור הלימודים הראשון במסגרת החרדית, ימונה סוקר חיצוני לבדיקה השוואתית של רמת הלימודים במסגרת החרדית ובמוסד האם, לרבות השיגי הסטודנטים ורמת הבחינות והמטלות. המלצת הסוקר תובא לדיון בוועדת המשנה הרלוונטית והמל"ג. בהתאם לתוצאות הבדיקה, תחליט המועצה על המשך המעקב הנדרש - המשך מעקב פרטני על התוכנית, או שניתן להסתמך על בדיקות הערכת האיכות התקופתיות.

ז. בסה"כ יתקיימו לפחות שתי נקודות בדיקה של סוקר, בדיקה ראשונה לפני פתיחת התוכנית או לאחר שנה מפתחתה, ובדיקה שנייה עם תום המחזור הראשון להפעלתה.

ח. למען הסר ספק, מובהר כי כל שינוי ברמת הסגל האקדמי בתוכנית או באיכותו מההרכב שאושר במל"ג, מחייב הגשת בקשה מסודרת ואישור של מל"ג.

ט. במידה וקיימת לתוכנית המבוקשת ועדה מלווה, יש לעדכן את הוועדה על הגשת הבקשה לפתיחת התוכנית במסגרת החרדית.

י. עבור המוסדות המתוקצבים והפלטפורמות: תתבצע בדיקה תקציבית אחת לשנה של המסגרת החרדית/פעילות הפלטפורמה וזאת במסגרת בדיקה כוללת של המוסד.

6. הבטחת איכות התוכניות האקדמיות

בהתאם להחלטת מל"ג מה-23/10/2012, האגף להערכת איכות והבטחתה בשיתוף עם מנהל פרויקט המח"רים במל"ג/ות"ת, גיבשו תוכנית להערכת הרמה האקדמית במח"רים ובפלטפורמות. פיילוט של התוכנית החל לפעול בשנת הלימודים תשע"ד.

7. תחולה

א. למען הסר ספק, נוהל זה ייכנס לתוקפו מיד עם קבלתו.

ב. הנוהל יחול על כל התוכניות החדשות של הפלטפורמות הנמצאות בבדיקה וטרם קבלו אישור.

ג. הנוהל יחול על כל התוכניות במח"רים, בין אם תוכניות שטרם אושרו ובין אם תוכניות שאושרו. על מוסדות שקבלו אישור לפתיחת תוכנית במח"ר, להעביר את כל המסמכים הנדרשים לפי נוהל זה.

ד. על אף האמור, עמידה בכללי הריחוק מהקמפוס לא ייבדק עבור תוכניות שקיבלו אישור לפני ינואר 2012.

6.2. דרישות סף בהתייחס למבנה בו פועל מח"ר - החלטת המועצה מישיבתה מיום 8.7.2014

ה. בישיבתה ביום י' בתמוז תשע"ד (8.7.2014), אימצה המועצה להשכלה גבוהה את המלצת ועדת ההיגוי להנגשת ההשכלה הגבוהה לאוכלוסייה החרדית, והחליטה לקבוע תנאי סף בהתייחס למבנה בו מבוקש לפתוח מח"ר ומתקנת את הנוהל לבדיקה ואישור פתיחת תוכניות לימודים במח"ר, כלהלן:

1. מוסד להשכלה גבוהה יקיים את פעילות המח"ר אך ורק במבנה שהזכויות בו שייכות למוסד האקדמי באופן ישיר, בין בחכירה ובין בבעלות ושלא באמצעות גוף אחר. ברי, כי בכל מקרה, לא תהיה מעורבות של תאגיד/אדם חיצוני בפעילות המח"ר ולמוסד להשכלה גבוהה האחריות המלאה - אקדמית וניהולית – לפעילותו.
2. מכל מקום, לימודים במסגרת מח"ר לא יתקיימו באותו מבנה בו מתקיימים לימודים שאינם אקדמיים (למעט מכינה), לרבות לא במצב של הפרדה בשעות הלימוד במהלך היום. ככל שמדובר בקמפוס בו מספר מבנים, ניתן יהיה לקיים את הלימודים במבנה אחר ראוי ללימודים אקדמיים, שיכלול בין היתר, תשתיות ראויות, כיתות לימוד מתאימות, ספרייה, כיתת מחשבים, ולוח מודעות ובלבד שתהיה כניסה נפרדת ייעודית מן הרחוב אל המבנה המשמש למח"ר לעומת המבנים המשמשים ללימודים אחרים.
3. תובטחנה זכויות ישירות במבנה למוסד האקדמי לפרק זמן שלא יפחת מחמש שנים. ביטול ההסכם במהלך התקופה יתאפשר רק עפ"י החלטת המוסד האקדמי.
4. תוכנית הלימודים והתואר יקבעו באופן בלעדי ובאחריות המוסד האקדמי, בהתאם לאישור המל"ג וללא מעורבות גוף שלישי חיצוני.
5. הסגל של המח"ר - המנהלי והאקדמי - יתמנה ויועסק ע"י המוסד האקדמי בלבד.
6. יוקצו חדרים לשעות קבלה של המרצים, כמקובל במוסדות להשכלה גבוהה.
7. קבלת הסטודנטים תהיה ע"י המוסד האקדמי ועל פי שקול דעתו באופן בלעדי. הלימודים יהיו פתוחים לכל המועמדים העומדים בקריטריוני הקבלה ובהגדרות שנקבעו ע"י ות"ת ומל"ג, בכפוף לתנאי הקבלה האקדמיים.
8. שלט של המוסד האקדמי יוצב בחזית המבנה.
9. שכה"ל עבור הלימודים במח"ר ישולם ישירות מהסטודנטים למוסד האקדמי.
10. פרסום הלימודים יהיה מטעם ובאחריות בלעדית של המוסד האקדמי ובמסגרתו יהיה ברור כי הלימודים הם מטעם המוסד להשכלה גבוהה בלבד.
11. התואר והתעודה המוענקים בסיום הלימודים במח"ר יהיו זהים לתואר ולתעודה המוענקים לתלמידים הלומדים בקמפוס האם.
12. המוסד להשכלה גבוהה יעביר הצעה להסכם שיכלול את כל ההוראות דלעיל לאישור הלשכה המשפטית של מל"ג/ ות"ת טרם חתימתו.

1. הוראת מעבר

מוסדות להשכלה גבוהה המקיימים כיום פעילות במסגרת מח"ר שאינה עומדת באופן מלא בהוראות אלה, יצרכו להוכיח עמידה בדרישות דלעיל בתוך שלושה חודשים ממועד קבלת ההחלטה, למעט עמידה בדרישות האמורות בסעיפים 1-3. למוסד המפעיל מח"ר שאינו עומד בסעיפים אלו תינתן אפשרות לבצע את ההתאמות הנדרשות עד סוף שנה"ל תשע"ו. בתקופת המעבר, יעמדו מוסדות אלה בהוראות שלהלן:

1. שעות הלימודים האקדמיים יוגדרו במדויק והמבנה יועמד לשימוש המוסד האקדמי באופן מתאים המבטיח לימודים ברמה אקדמית נאותה, לרבות גישה לתשתיות אקדמיות נדרשות. בשעות אלה לא יתבצע כל שימוש נוסף במבנה לצורך לימודים אחרים.
2. יוקצה בספרייה אזור המיועד לתלמידי המוסד האקדמי. הספרייה תכלול את כל הספרים הנדרשים ותהיה פתוחה בשעות הלימודים ומעבר לכך בהתאם לצורך וכמוקבל במוסדות אקדמיים.

3. תוקצה כיתת מחשבים לשימוש תלמידי המוסד האקדמי. כיתת המחשבים תכלול כל התוכנות ומאגרי המידע הנדרשים ותהיה פתוחה בשעות הלימודים ומעבר לכך בהתאם לצורך וכמקובל במוסדות אקדמיים.
4. יוקצה לוח מודעות נפרד להודעות של המוסד האקדמי ולשימוש הסטודנטים.
5. מוסדות אלה יעבירו לאישור הלשכה המשפטית הצעה להסכם להסדרת כל האמור ובהתאם לנהלי ות"ת/מל"ג כתנאי להמשך פעילותם, וזאת בתוך חודש ממועד החלטה זו.

6.3. שילוב האוכלוסייה החרדית בהשכלה הגבוהה בהפרדה מגדרית – הבהרות – החלטת מועצה מיום 3.3.2015

בשנת תשע"א נחתמה בין ות"ת ומשרד האוצר תוכנית רב שנתית להשכלה הגבוהה. במסגרת התוכנית הוקצו משאבים ייעודיים לשילוב האוכלוסייה החרדית בהשכלה הגבוהה. ביום 10.1.2012 החליטה המועצה לאמץ את התפיסה העקרונית התכנונית-אקדמית שהוצעה במסמך שהובא בפניה באשר לשילוב המגזר החרדי במוסדות להשכלה גבוהה, לרבות התנאים בדבר פתיחת תוכניות למגזר זה, כולל באמצעות הקמת מח"רים. המועצה הנחתה בהחלטתה, כי תיערך בקרה שוטפת באשר להבטחת עמידת התוכניות למגזר החרדי, ובמיוחד תוכניות הנלמדות מחוץ לקמפוס, בתנאים המפורטים במסמך, לרבות בקרה כי רמת התוכניות, חברי הסגל המלמדים בהן, הבחינות ותשתיות הלימודים זהות לתוכניות הנלמדות בקמפוסים. בהמשך לכך, הוקמו מסגרות חרדיות (מח"ר) לקידום תוכניות לימודים אקדמיות בקרבת המוסדות להשכלה גבוהה, ובאחריותם המלאה - אקדמית ומנהלית. בעקבות סוגיות שונות שעלו לאחרונה, לרבות במסגרת העתירה לבג"ץ 6667/14, החליטה המועצה להשכלה גבוהה בישיבתה ביום י"ב באדר תשע"ה (3.3.2014), בהמשך להמלצת ועדת ההיגוי לענייני חרדים, לחדד ולהבהיר את ההיבטים שלהלן. זאת, בנוסף לאמור בקול הקורא 'להגשת בקשות לפתיחת מסגרות לימוד לשילוב האוכלוסייה החרדית בהשכלה הגבוהה' שפורסם ב-25.3.2012. כל זאת, בהתייחס לפעילות במסגרות החרדיות כולן - מתוקצבות ושאינן מתוקצבות: הפלטפורמות, המח"רים, תוכניות מיוחדות בהפרדה מגדרית המתקיימות בקמפוסים של המוסדות וכד'.

1. תוכניות הלימודים

- 1.1 תוכניות הלימוד במסגרות לחרדים תהיינה זהות, בפרט ברמת הסגל האקדמי, בקורסים, בבחינות ובמועדן, לתוכניות הלימודים הכלליות. תוכניות הלימודים תיבדקנה ותופעלנה בהתאם להחלטות מל"ג ונהליה בנושא.
- 1.2 לא תאושרנה פתיחת תוכניות לתארים מתקדמים במסגרות לחרדים ויש לפעול לצמצום התוכניות הקיימות לתארים מתקדמים.

2. ניהול

- 2.1 הניהול האקדמי והמנהלי/האדמיניסטרטיבי של מסגרות ותוכניות לחרדים יהיה באחריות בלעדית של המוסד האקדמי (פעילות הפלטפורמות תותאם לאמור באופן מלא במסגרת הליך הדרגתי).

3. אוכלוסיית יעד

- 3.1 תנאי סף לקבלה למסגרת מיוחדת למגזר החרדי, הוא עמידה בהגדרת חרדי, כדלהלן:
  - 3.1.1 **בנים:** התלמיד למד מכתה ט' עד י"ב במוסד חינוך תרבותי ייחודי כהגדרתו בחוק מוסדות חינוך תרבותיים ייחודיים, תשס"ח - 2008 או במוסד בעל אורחות דת ותפיסת עולם חרדית, המצוי בפיקוח אחר של משרד החינוך.
  - 3.1.2 **בנות:** התלמידה למדה מכתה ט' עד כתי"ב במוסד בעל אורחות דת ותפיסת עולם חרדית, המצוי בפיקוח אחר של משרד החינוך.
- 3.2 פיקוח על עמידה בתנאי זה יתבצע באמצעות הלמ"ס ולא תתאפשר קבלת סטודנטים שאינם עומדים בתנאי. חריגות מתנאי זה, תובאנה לדיון בוועדה לפיקוח ואכיפה.
- 3.3 תלמידי המסגרות החרדיות יהיו **תלמידים מן המניין** של המוסד.

4. הבטחת שיוויון

על מנת לאפשר לימודים נפרדים מגדרית במגזר החרדי, נבחר הפתרון המאזן בין הזכות לשונות תרבותית, אוטונומית והרצון של תלמידים ומוסדות מצד אחד, לבין הקפדה על הערך של כבוד האדם ושיוויון במרחב

- הציבורי. על כן, החליטה המועצה להתיר מסלולי לימוד הכוללים הפרדה בין גברים ונשים ובלבד שיתקיימו בהם התנאים שנקבעו בסעיפים 1-3, ובתוספת ההבהרות שלהן:
- 4.1 ההרשמה למסלולי הלימוד במסגרות חרדים תהיה פתוחה לכל מי שיהיה מעוניין ללמוד בו, ללא כל הפליה, ובהתאם להגדרת קהל היעד ולתנאי הקבלה האקדמיים.
  - 4.2 יובהר, כי נקיטת הפרדה מגדרית אפשרית בכיתות הלימוד בלבד. פניות של תלמידים ועובדים שיגיעו למל"ג בחריגות מעניין זה, יטופלו על-ידי המל"ג בהתאם לכלים ולסמכויות העומדים לרשותה.
  - 4.3 השירותים המנהלתיים יינתנו לסטודנטים ולסטודנטיות במוסד באופן שוויוני, מלא ורצוף.
  - 4.4 יודגש, כי יש להקפיד על עמידה בהוראות חוק שוויון הזדמנויות בעבודה, תשמ"ח-1988, אשר אוסר על מעסיק להפלות בין עובדיו ובין דורשי עבודה מחמת מין, דת, לאום ועילות נוספות בין היתר בשלב הקבלה לעבודה. הפליה בניגוד לסעיף האמור היא עוולה אזרחית ועבירה פלילית.

7. ציון ההתמחות על גבי התעודה בתואר ראשון (למעט חשבונאות)

7.1. מהות התואר הראשון- התמחויות ומגמות לתואר ראשון- החלטת מועצה מיום 20.12.2005

1. המועצה להשכלה גבוהה דנה בנושא העקרוני של "מהות התואר הראשון- התמחויות ומגמות בתואר ראשון".
2. מתוך רצון להגן על מעמדו ומהותו של התואר הראשון, וליצור דין שווה למסיימי תואר זהה, סבורה המועצה להשכלה גבוהה כי ככלל, מן הראוי, כי מוסד להשכלה גבוהה יעניק תואר ראשון, שהוסמך להעניקו על ידי המועצה, בתחום הרחב בו נמצאים רוב לימודי התכנית לתואר ראשון, ואילו את "ההתמחות" ניתן יהיה לרשום בגיליון הציונים אך לא בתעודת התואר עצמו.
3. תינתן אפשרות להגיש למועצה להשכלה גבוהה בקשה לחריגה מהכלל האמור, כשהיא מנומקת, והמועצה תבדוק את הבקשה לגופה, כדי לראות אם אכן ניתן לרשום את ההתמחות בתואר עצמו, כפי שהמוסד מבקש.
4. בנוסף, תקבע המועצה להשכלה גבוהה הוראות מעבר למוסד להשכלה גבוהה המעניק תואר ראשון באישור המועצה להשכלה גבוהה, במתכונת שונה מהאמור בסעיף 2.
5. בטרם תתקבל החלטה סופית בנושא, מחליטה המועצה לתת למוסדות להשכלה גבוהה הרלוונטיים זכות להשמיע את עמדתם בנושא.

8. תכניות לימוד לתואר שני

8.1. החלטת המועצה להשכלה גבוהה מיום 15.7.2003 בדבר קריטריונים ותנאי סף להגשת בקשה לפתיחת תכנית לימודים לתואר שני במוסדות להשכלה גבוהה (כפי שעודכנה ביום 31.10.2006, 1.2.2011 ו-12.4.2016)

1. המועצה להשכלה גבוהה סבורה כי על מוסד המבקש לקבל הסמכה להעניק תואר שני לעבור תהליך שיש בו עליית מדרגה ובניית תשתית אקדמית דרושה. על-כן, קודם שבקשה לפתיחת תכנית לימודים לתואר שני תעבור בדיקה קפדנית ע"י ועדה מקצועית של המועצה, על התכנית לעמוד בתנאי סף.

להלן מפורטים תנאי הסף להגשה ופתיחה של תכניות חדשות לתואר שני:

1.1 מכוח כלל המועצה להשכלה גבוהה (הסמכת מוסד מוכר להעניק תואר מוכר), התשכ"ד-1964, מחליטה המועצה, כי מוסד רשאי להגיש בקשה לפתיחת תכנית לימודים לתואר שני רק לאחר שהעמיד לא פחות משלושה מחזורי בוגרים של בעלי תואר אקדמי ראשון בתחום רלוונטי. מכל מקום, אישור פתיחת תכנית לימודים לתואר שני יותנה בהעמדת לא פחות מארבעה מחזורי בוגרים לתואר ראשון מוכר בתחום רלוונטי.

* לעניין זה נקבע כי מחזור בוגרים הינו לפי שנים אקדמיות.

1.2 בראש כל תכנית לימודים לתואר שני יעמוד איש סגל בכיר ליבתי בעל תואר שלישי מדרגת מרצה בכיר ומעלה, המלמד לפחות קורס אחד בסמסטר בתכנית האמורה לתואר שני. בתכנית לימודים בתחום היצירה האמנותית, ניתן למנות ראש תכנית שהוא פרופסור גם אם אינו בעל תואר שלישי.

1.3 ככלל, המורים המלמדים בתכנית לתואר שני יהיו בעלי תואר שלישי, 2/3 מהם, לפחות, חברי סגל ליבתי. במקרים מיוחדים (כחריג) יוכלו ללמד בתכנית מורים בודדים בעלי מוניטין בתחום, שלתחום התמחותם זיקה ברורה לתכנית הלימודים והם אינם בעלי תואר שלישי. בתכנית לימודים בתחום היצירה האמנותית, יכול שילמדו בעלי מוניטין ורמה גבוהה בתחום המבוקש, שאינם בעלי תואר שלישי, ובתנאי שלפחות 2/3 מהמורים בתכנית יהיו חברי סגל ליבתי.

1.4 בכל תכנית לימודים צריך שיהיה לפחות פרופסור אחד שהוא חבר סגל ליבתי במוסד.

1.5 מחצית מהמורים שמלמדים בתכנית לתואר שני יהיו בדרגת מרצה בכיר ומעלה.

1.6 מוסד יתחייב שלפחות 2/3 מהקורסים של תכנית הלימודים שילמד תלמיד בפועל יילמדו על ידי סגל ליבתי.

1.7 מוסד יעמיד תשתיות אקדמיות ראויות ללימודי תואר שני בתחום המבוקש, לרבות ספרייה ומעבדות מתאימות.

הערה כללית- תנאים אלה הינם תנאי בסיס הכרחיים לצורך הגשת תכניות לימודים לתואר שני בלי תזה. ככלל, תכניות לימודים לתואר שני עם תזה, תאושרנה כתארים מחקריים M.A./M.Sc. בהם מסה קריטית של סגל ליבתי פעיל מחקרית.

8.2. לימודי תואר שני מחקרי במוסדות שאינם אוניברסיטאות - החלטת המועצה להשכלה גבוהה מיום 26.10.2004

1. מוסדות להשכלה גבוהה שאינם אוניברסיטאות יוכלו לקיים לימודי תואר שני עם תיזה אם יעמדו ברמה אקדמית נאותה, כולל סביבה מחקרית מתאימה.

2. בהתאם להמלצת ות"ת:

א. התעריפים שייקבעו במוסדות שאינם אוניברסיטאות המתקצבים ע"י ות"ת יהיו זהים לתעריפים במוסדות כאלה לתואר שני ללא תיזה. מובהר כי במוסדות אלה לא תתקצב ות"ת תשתיות מחקריות (פיזיות וכ"א) הדרושות לתכניות עם תיזה.

ב. קיום הלימודים מותנה באישור ות"ת כי תקציב המוסד שאינו אוניברסיטה מאוזן והוא יכול להעמיד תשתיות מחקר והוראה הנדרשים לצורך לימודי תואר שני עם תיזה במסגרת תקציבו המאושר (ובכלל זה השתתפות ות"ת המאושרת בהתאם לתעריפים לתואר שני).

- ג. תנאי עבודת הסגל האקדמי (לרבות היקף שעות הוראה, תנאים נלווים וכו') במוסדות מתוקצבים לא ישתנו כתוצאה מקיומם של לימודים לתואר שני עם תיזה.
- ד. יש לעמוד על כך שקיום לימודים לתואר שני עם תיזה לא יפגע בלימודים לתואר ראשון ולתואר שני ללא תיזה במוסד שאינו אוניברסיטה.
- ה. במוסדות מתוקצבים ייבדקו גם ההיבטים התכנוניים.
3. להלן קריטריונים להגשה ולאישור של תכניות לימודים לתואר שני עם תיזה במוסדות שאינם אוניברסיטאות. הקריטריונים יהוו בסיס וקו מנחה לעבודתן של הוועדות הבודקות שיוקמו לבדיקת הבקשות השונות.

א. כללי

תכנית לימודים לתואר שני עם תיזה במוסד שאינו אוניברסיטה תעמוד בכל החלטות המועצה באשר ללימודים לתואר שני.

ב. תפיסת יסוד

מוסדות שאינם אוניברסיטאות המבקשים לקיים תכנית לימודים לתואר שני עם תיזה בתחום מסוים, נדרשים להציג תכנית לימודים בהיקף וברמה אקדמית הדומים לאלה המקובלים באוניברסיטאות, בתחום זה. על המוסדות המבקשים להוכיח רמת לימודים אקדמית גבוהה של לימודי התואר הראשון, לקיים תשתית ראויה לביצוע מחקרים, ולהציג סגל הוראה אקדמי בכיר, מיומן ומעודכן לקיום תכנית הלימודים המבוקשת.

ג. לימודים קודמים בתחום המבוקש

על המוסד המבקש להציג רמה אקדמית גבוהה של לימודי התואר הראשון בתחום המבוקש לתואר שני, בין היתר על ידי השגים אקדמיים של הסטודנטים, כולל קבלה לתארים מתקדמים באוניברסיטאות, לפי שיקול דעתה של הוועדה הבודקת.

ד. סביבה מחקרית

על המוסד המבקש להציג סביבה תומכת ותשתית פיסית ראויה ועדכנית לקיום תכנית הלימודים בתחום הנדון, כגון: מעבדות שיאפשרו ביצוע המחקר, ספרייה מתאימה הכוללת בין היתר גישה למאגרי מידע וגרסאות אלקטרוניות של כתבי העת המובילים בתחום.

ה. הסגל האקדמי

על המוסד המבקש להציג סגל הוראה אקדמי בכיר העומד בקריטריונים של פעילות ומצוינות אקדמית, דהיינו: פרסומים מדעיים, השתתפות בכנסים מדעיים, וכדומה. סגל ההוראה האקדמי בתכנית המבוקשת ימלא את הדרישות הבאות:

- בראש כל תכנית לימודים לתואר שני יעמוד איש סגל בכיר בעל תואר שלישי מדרגת מרצה בכיר ומעלה, המועסק במשרה מלאה במוסד, ובהיקף שלא יפחת מחצי משרה בתכנית לתואר שני.
- כל המורים המלמדים בתכנית יהיו סגל אקדמי בכיר (מדרגת מרצה) בעלי תואר שלישי. במקרים מיוחדים (כחריג) יוכלו ללמד בתכנית מורים בודדים בעלי מוניטין בתחום, שלתחום התמחותם זיקה ברורה לתכנית הלימודים והם אינם בעלי תואר שלישי.
- בסגל ההוראה האקדמי של התכנית יהיו לפחות 3 פרופסורים, מהם לפחות פרופסור מן המניין אחד בתחום הנדון, שמשרתו המלאה היא במוסד המבקש.
- סגל ההוראה האקדמי של התכנית יכלול גרעין של 2-3 מורים מדרגת מרצה בכיר ומעלה שיועסקו במשרה תקנית במוסד – ביניהם ראש תכנית הלימודים – ובהיקף שלא יפחת מחצי משרה בתכנית לתואר שני.
- לפחות מחצית מהמורים שמלמדים בתכנית לתואר שני המועסקים במשרה תקנית במוסד יהיו בדרגת מרצה בכיר ומעלה.
- הוראת שני שלישים לפחות ממספר הקורסים בתכנית הלימודים תהיה על ידי מורים במשרה תקנית במוסד המבקש בהיקף של 75% ומעלה.
- מנחה התיזה יהיה בדרגת מרצה בכיר לפחות ובעל נסיון מוכח במחקר בתחום התיזה.

ו. תכנית הלימודים

תכנית לימודים לתואר שני עם תיזה בתחום מסוים במוסדות שאינם אוניברסיטאות, תהיה בהיקף וברמה אקדמית הדומים לאלה המקובלים בתכניות הלימודים לתואר שני עם תיזה באוניברסיטאות, באותו תחום. תכנית הלימודים תמשך בדרך כלל 4 סמסטרים.

ז. תנאי קבלה, הישגים אקדמיים ודרישות גמר

תנאי הקבלה לתכניות במוסדות שאינם אוניברסיטאות, ההישגים האקדמיים הנדרשים מהסטודנטים ודרישות הגמר, יהיו דומים לאלה הנהוגים באוניברסיטאות. עבודת התיזה של הסטודנטים תיבחן ע"י

לא פחות משלשה בוחנים – כולם בדרגת מרצה בכיר ומעלה. לפחות שניים מהבוחנים יהיו חברי סגל במוסדות אחרים להשכלה גבוהה הפעילים בתחום המחקר, כשלפחות אחד מהם חבר סגל באוניברסיטה.

4. בשלב ראשון, הסמכה להעניק תואר שני עם תיזה במוסדות שאינם אוניברסיטאות תהיה זמנית. כתנאי לחידוש ההסמכה ייבדקו – בין היתר – עבודות תיזה.

* החלטה זו באה בהמשך להחלטות המועצה הבאות:

- החלטת המועצה באשר ללימודי תואר שני במוסדות שאינם אוניברסיטאות (28.11.2000).
  - החלטת המועצה באשר ללימודי תואר שני במוסדות להשכלה גבוהה (15.7.2003).
- למען השלמות, בקריטריונים המפורטים בסעיף 3 יש חזרה על חלק מההחלטות דלעיל.

8.3. סקירת ההבדלים לתואר "מוסמך" עם תיזה וללא תיזה - החלטת מועצה מיום 7.2.2006.

מסלולים לתואר "מוסמך" ללא תיזה –

- א. המועצה להשכלה גבוהה קיימה דיון עקרוני בישיבתה שהתקיימה ביום 7.2.2006 בהמלצת ועדת המשנה לאוניברסיטאות ומכללות לחינוך (מיום 17.1.2006) בענין המסלולים לתואר "מוסמך" ללא תיזה והחליטה לאמץ את המלצתה.
- ב. לאחר שבדקה המועצה להשכלה גבוהה את הנוהגים הרווחים במוסדות להשכלה גבוהה בקיום מסלולים לתואר "מוסמך" ללא תיזה, ולאור כוונת המועצה לשמור על רמת לימודים אקדמית נאותה במסלולים לתואר "מוסמך" ללא תיזה במוסדות להשכלה גבוהה, קובעת המועצה להשכלה גבוהה את העקרונות שיפורטו להלן, המייצגים דרישות מינימום להוראה ומטלות הסטודנטים במסלולים לתואר "מוסמך" ללא תיזה –
  1. מטרת המסלולים לתואר "מוסמך" ללא תיזה היא העמקת הידע, הרחבת הידע והתמחות בתחום מסוים שאינה דורשת בהכרח מחקר ועל כן, שעות הלימוד במסלולים אלה יוגדלו בהשוואה למסלולים המחקריים לתואר "מוסמך" המחייבים כתיבת עבודת גמר (תיזה).
  2. במסלולי הלימוד לתואר "מוסמך" ללא תיזה תהיה מכסת שעות ההוראה לפחות 36 ש"ס (או 18 ש"ש) או 25% יותר ממכסת שעות ההוראה של מסלולי הלימוד המחקריים לתואר "מוסמך" עם תיזה באותו תחום.
  3. במסלולי הלימוד לתואר "מוסמך" ללא תיזה יוגש מבחן מסכם או עבודה מסכמת.
  4. כל המסלולים לתואר "מוסמך" יוגשו על פי ההנחיות של המועצה להשכלה גבוהה ללימודי תואר שני במוסדות להשכלה גבוהה.
- ג. תחולה והוראות מעבר-
  1. עקרונות אלו יחולו על בקשות חדשות לפתיחת מסלולים לתואר "מוסמך" ללא תיזה, אשר יוגשו למזכירות המועצה להשכלה גבוהה החל משנה"ל תשס"ז.
  2. מוסד להשכלה גבוהה המקיים, באישור המועצה, תוכניות או חוגים לתואר "מוסמך" ללא תיזה, שאינם עומדים בדרישות שפורטו לעיל, יתבקש ליישם עקרונות אלה החל משנת הלימודים תשס"ט.
  3. העקרונות אלה לקיום מסלולים לתואר "מוסמך" ללא תיזה ייכללו, במידת הצורך, מסגרת כללי המועצה להשכלה גבוהה.
  4. על המוסדות להשכלה גבוהה לדווח למועצה להשכלה גבוהה על יישום כללים אלה או שינויים שנעשו בתוכניות לתואר "מוסמך" ללא תיזה.
- ד. מוסד להשכלה גבוהה הרואה עצמו נפגע מהחלטה זו של המועצה, רשאי להשמיע את טענותיו בכתב ואלו תובאנה בפני המועצה לדיון.

9. מתווים לתוכניות משותפות בין מוסדות להשכלה גבוהה

9.1. מתווים לתוכניות משותפות של מוסדות להשכלה גבוהה בארץ ומוסדות להשכלה גבוהה בחו"ל (ועדת צאנג) - החלטת המועצה 5.3.2013

בישיבתה ביום כ"ג באדר תשע"ג (5.3.2013), אימצה המועצה להשכלה גבוהה את המלצת ועדת המשנה העליונה להכרה, הסמכה ורישוי והחליטה כלהלן:

1. להודות לוועדה ברשותו של פרופ' ישראל צאנג על עבודתה ועל הדו"ח שהגישה.
2. לאמץ את המלצות הוועדה בדבר מתווים אקדמיים לתוכניות לשיתופי פעולה בין מוסדות להשכלה גבוהה מהארץ ומחו"ל, בשינויים כלהלן:
  - א. מסמך זה חל על כל תוכניות הלימודים המשותפות של מוסדות להשכלה גבוהה בארץ עם מוסדות להשכלה גבוהה מחו"ל.
  - ב. המונח "תואר משותף" יציין להלן תואר אחד משותף משני מוסדות להשכלה גבוהה, אחד ישראלי והשני זר, המזכה את בוגריו ככלל בתעודה אחת משותפת עליה יצוינו שני המוסדות גם יחד. קיימת אפשרות לתואר משותף שיזכה את בוגריו בשתי תעודות נפרדות, אחת מכל מוסד, שתוענקנה עבור אותה תוכנית לימודים ותואר. במקרה זה, שם התוכנית והתואר יהיו זהים בשתי התעודות. המיקום הגיאוגרפי שבו נלמדו הקורסים והעובדה כי התוכנית היא משותפת, יופיעו במפורט על גבי גיליון הציונים.
  - ג. תוכנית לימודים המשותפת ליותר משני מוסדות, מהם אחד לפחות ישראלי, תקרא "תוכנית לתואר מרובה". על בקשות לתוכנית לתואר מרובה, יחולו הכללים המפורטים במסמך זה בשינויים המחויבים. הוועדה מבקשת להדגיש כי הכללים הקיימים היום במערכת, כמו החופש שיש למוסדות בישראל להכיר לסטודנט באופן פרטני בלימודים המתקיימים במסגרות אקדמיות אחרות, יכולים להיות מיושמים גם במסגרת זאת.
  - ד. על מנת לפתוח ולקיים תוכנית משותפת עם מוסד להשכלה גבוהה מחו"ל, על המוסדות להשכלה גבוהה בישראל להגיש למל"ג בקשה לאישור, וזאת בהתייחס לכל רמות התואר.
  - ה. על שני המוסדות להשכלה גבוהה, השותפים לתוכנית, להיות מוכרים בארצם כמוסדות להשכלה גבוהה ע"י החוק והגופים הממלכתיים המסמיכים. לכל אחד משני המוסדות להשכלה גבוהה, בנפרד, יש הסמכה מהגוף המסמך בארצו, להעניק תואר אקדמי עצמאי מוכר בתוכנית המבוקשת.
    - ו. על כל אחד מהמוסדות השותפים לספק לפחות 40% מהקוריקולום של התוכנית באמצעות מרצים מהסגל הקבוע של המוסד, לרבות כאלה המלמדים גם בתוכניות לימודים אחרות במוסד, שאינן משותפות.
    - ז. הסטודנטים בתוכנית ילמדו לפחות סמסטר אחד בכל אחד מהמוסדות להשכלה גבוהה המשתתפים בתוכנית, תוך נוכחות פיזית בקמפוס המוסד בארצו. את הסמסטר ניתן לקיים באופן מרוכז במשך זמן שלא יקטן מ-5 שבועות. עם זאת, היקף הלימודים בזמן הנוכחות במוסד השותף אינו חייב להגיע למכסת 40% שבסעיף ח'. ניתן יהיה להשלים מכסה זו באמצעות קורסים שיועברו על ידי מרצים של מוסד אחד, במוסד השני.
    - ח. על מנת להבטיח שותפות אמיתית בין המוסדות, על המוסדות המגישים את הבקשה לתואר משותף או כפול לעגן את השותפות ביניהם באמצעות הסכם שטייטה שלו תוגש לאישור ות"ת ומל"ג כחלק ממסמכי ההגשה.
    - ט. תוכנית הלימודים תהיה פתוחה לכל הסטודנטים בישראל שיעמדו בתנאי הקבלה והמסגרת של התוכנית. כמו כן, כל אחד מהמוסדות השותפים יפרסם את דבר התוכנית בידיעון או אתר האינטרנט של המוסד ויאפשר רישום לתוכנית המשותפת. אין באמור לעיל כדי לפגוע בתוכניות שקהל היעד המרכזי שלהן הוא ישראלי.
    - י. באשר לשותף הישראלי, תנאי הקבלה בתוכנית לתואר המשותף יהיו זהים ובכל מקרה לא נמוכים מתנאי הקבלה הקיימים בתוכנית העצמאית המקורית המאושרת ע"י המל"ג.
    - יא. שני המוסדות יקיימו מנגנונים אקדמיים משותפים לבנייה, הפעלה ופיקוח על תוכנית הלימודים המשותפת. מנגנונים אלה יכללו, בין היתר, כינון ועדת היגוי משותפת ומינוי ראש תוכנית מטעם כל אחד מהמוסדות המשתתפים, ואלה יוצגו במסגרת הבקשה לאישור מל"ג.
    - יב. בתוכנית לימודים לתואר משותף, בתחומים הכוללים הכשרה מעשית בגוף תוכנית הלימודים, יהיה על המוסדות להבטיח כי תינתן אפשרות לסטודנטים לבצע את ההכשרה המעשית באופן שיאפשר להם לעסוק בתחום בארצם. יש לציין כי יתכן שאישור תוכניות לימודים מסוג זה טעון אישורים נוספים מהגופים

הרלוונטיים לתחום העיסוק. בנוסף, במקרה של בקשה לפתיחת תוכנית לימודים משותפת, הכוללות הכשרה מעשית בתחומים בהם ההכשרה המעשית מהווה משאב לאומי מוגבל, יהיה אישור התוכנית כפוף גם לבחינה תכנונית פרטנית של הרגולטורים לעניין סדר העדיפות בשימוש במשאב זה.

יג. במקרים חריגים ומנימוקים מיוחדים תתאפשר הגשת בקשה עם תוכנית החורגת באופן חלקי מהכללים האמורים לעיל, ובלבד שתהיה לכך הצדקה מיוחדת, כפי שיוסבר בבקשה, ומבלי לפגוע באופן כללי במתווה הנזכר לעיל.

יד. התוכנית מחייבת אישור ות"ת (תכנוני ותקציבי) ומל"ג, כמקובל לגבי כל תוכנית לימודים אקדמית. אופן הגשת הבקשה:

על המוסד הישראלי להגיש בקשה מפורטת לפתיחת תוכנית הלימודים לתואר משותף, הכוללת את כל הפרטים הנדרשים, בהנחיות מל"ג וות"ת, להגשת תוכנית לימודים חדשה. בנוסף, על הבקשה לכלול את הפרטים הבאים:

- א. אסמכתאות המעידות על הכרה במוסד להשכלה גבוהה מחו"ל המשתתף בתוכנית ועל הסמכתו להעניק את התואר המבוקש (למשל, תעודות מהרשויות הרלוונטיות בחו"ל).
- ב. אסמכתאות לגבי האיכות האקדמית של המוסד השותף והתוכנית השותפה בפרט (דרוגים, חברי סגל בולטים, חזון ויעדים, תוכנית הלימודים, סטודנטים, הוראה ולמידה, מחקר, תשתיות).
- ג. רציונל התוכנית הכולל הצהרת כוונות, ובפרט, ציון הערך המוסף הכרוך בשותפות שמבקש המוסד הישראלי ליצור עם המוסד מחו"ל.
- ד. פירוט תנאי המועמדות והקבלה לתוכנית, תוך השוואתם לאלה של כל אחת מהתוכניות המקוריות שבכל אחד מהמוסדות, ופירוט ההבדלים ביניהם. תנאי המועמדות והקבלה ידווחו גם בנוסח שיפורסם בידיעון המוסד השותף בחו"ל באנגלית (או בשפה זרה אחרת הרלוונטית לתוכנית).
- ה. פירוט עמידת התוכנית בתנאים המפורטים דלעיל.
- ו. פירוט הסגל שילמד בתוכנית גם במוסד בחו"ל, כמקובל לגבי תוכניות בישראל.
- ז. יש לצרף את טיוטות הסכמי ההתקשרות בין שני המוסדות, לרבות ההסדרים הכספיים.
- ח. שפת ההוראה.
- ט. במידה שמדובר בתוכנית לימודים קיימת, יש לפרט את השינויים שחלו בתוכנית ביחס לתוכנית המקורית שאושרה על ידי המל"ג.
- יג. לאחר בדיקת עמידה בקווים המנחים שפורטו לעיל, תירשם הבקשה ותועבר לבדיקה, בהתאם לנוהלי מל"ג.
- יד. ככל שמדובר בתוכנית הקיימת במוסד ופועלת בו, ממליצה הוועדה למל"ג לקחת זאת בחשבון ולהתאים את תהליך בדיקת התוכנית ואת לוח הזמנים לעובדה זאת.
- טו. בדיקת התוכנית תוודא, בין היתר, כי הכללים דלעיל נשמרים. במיוחד, תיבחנה האיכויות היחסיות של התוכניות המשתתפות על פי הנקודות הבאות: האם יש הצדקה ותשתית אקדמית לתואר המשותף או כפול בתחום הנידון; האם ההתאמות, שנעשו בתוכנית המקורית לצרכי התוכנית המשותפת, אינן גורעות מאיכותה של תוכנית הלימודים המקורית, אשר אושרה לאותו מוסד בעבר; האם תכני הליבה בתחום הלימודים המבוקש נכללים בתוכנית.
- טז. מוסדות להשכלה גבוהה המקיימים כיום, תוכניות לימודים משותפות עם מוסדות מוכרים מחו"ל, לרבות כאלו שבסופן מעונקות שתי תעודות, יתאימו את התוכנית לתנאים שבסעיף 1, וזאת החל ממחזורי הסטודנטים שיחלו לימודיהם בשנה"ל תשע"ד. מוסדות שלא קבלו אישור מל"ג לתוכנית כאמור, יגישו בקשה בהתאם לאמור, לא יאוחר מסוף ספטמבר 2013.

9.2. מתווה לבדיקת בקשות לפתיחת תכניות לימודים משותפות לתואר אקדמי בין מוסדות להשכלה גבוהה בישראל- החלטת מועצה מיום 19.5.2015

בישיבתה שהתקיימה בתאריך 19.5.2015, אימצה המועצה להשכלה גבוהה את המלצת ועדת המשנה לפיתוח ומדיניות אקדמית (מיום 5.5.2015) בנושא מתווה לבדיקת בקשות לפתיחת תכניות לימודים משותפות לתואר אקדמי בין מוסדות להשכלה גבוהה בישראל, והחליטה כדלקמן:

א. הגדרות:

1. המונח "תואר משותף" יציין להלן תכנית לתואר ראשון, חד חוגית או דו חוגית (ע"פ החלטות מל"ג הקיימות), או תואר שני, שהמאפיין שלה הוא שהיא נבנית על תשתיות של יותר ממוסד אחד, דבר שיבוא לידי ביטוי גם בתעודה המוענקת לבוגרים עם קבלת התואר.
2. במסגרת מודל זה, יינתן תואר אחד משותף משני מוסדות להשכלה גבוהה הפועלים בישראל, המזכה את בוגריו בתעודה אחת משותפת עליה יצוינו שני המוסדות גם יחד (תעודת תואר אחת, ושני סמלי המוסדות). המוסד שבו נלמדו הקורסים והעובדה כי התוכנית היא משותפת יופיעו באופן ברור ומפורט על גבי גיליון הציונים.
3. החלטה זו חלה בשלב זה רק על תוכניות לתואר משותף לשני מוסדות בלבד. כל בקשה לפתיחת תוכנית לימודים המשותפת ליותר משני מוסדות (תוכנית לתואר "רב מוסדי") אינה נכללת במתווה זה ותיבחן פרטנית.

ב. תנאים לקיום תוכניות משותפות של מוסדות מוכרים להשכלה גבוהה בארץ:

1. על מנת לפתוח ולקיים תוכנית משותפת עם מוסד להשכלה גבוהה אחר, על שני המוסדות השותפים להגיש למל"ג בקשה לאישור, וזאת בהתייחס לרמות תואר ראשון ושני.
2. על כל אחד משני המוסדות השותפים לתוכנית לתואר משותף, להיות מוסד מוכר. בתוך זה, רשאי מוסד מוכר להגיש בקשה לתואר משותף עם מוסד שני, בין אם יש לו הסמכה/אישור לתואר, ובין אם לאו, והוא בבחינת תואר חדש מבוקש.
3. על כל אחד משני המוסדות השותפים בתוכנית להציע לפחות 40% מהקוריקולום של התוכנית באמצעות מרצים מהסגל הקבוע של המוסד, לרבות כאלה המלמדים גם בתוכניות לימודים אחרות במוסד, שאינן משותפות.
4. הסטודנטים בתוכנית המשותפת ילמדו לפחות 25% מהקורסים בכל אחד משני המוסדות להשכלה גבוהה המשתתפים בתוכנית.
5. על שני המוסדות המגישים את הבקשה לתואר משותף לעגן את השותפות ביניהם באמצעות הסכם, שטייטה מוסכמת שלו תוגש לאישור ות"ת ומל"ג כחלק ממסמכי ההגשה.
6. תכנית הלימודים תהיה פתוחה לכל הסטודנטים שיעמדו בתנאי הקבלה והמסגרת של התוכנית. כמו כן, כל אחד משני המוסדות השותפים יפרסם את דבר התוכנית בידעון או באתר האינטרנט של המוסד ויאפשר רישום לתוכנית המשותפת.
7. בתוכנית לימודים משותפת חייב להיות מוסד האחראי על ההיבטים המנהליים של התוכנית. הסטודנט יידרש להירשם לאחד משני המוסדות המבקשים לקיים את התוכנית המשותפת. על המוסדות להבטיח כי תהיה כתובת אחת שתיתן מענה לסטודנטים בנושאים שונים.
8. תנאי הקבלה בתוכנית המשותפת ייקבעו ע"י שני המוסדות יחד, ובמקרים בהם מתבססים על תכנית קיימת, תנאי הקבלה לא יפחתו מאלה הקיימים אצלם.
9. המוסדות השותפים בתוכנית יקיימו מנגנונים אקדמיים משותפים לבנייה, הפעלה ופיקוח על תכנית הלימודים המשותפת. מנגנונים אלה יכללו, בין היתר, כינון ועדת היגוי משותפת ומינוי ראש תכנית מטעמם, והוא יוצג במסגרת הבקשה לאישור מל"ג.
10. בנוסף, במקרה של בקשה לפתיחת תכנית לימודים משותפת, הכוללות הכשרה מעשית בתחומים בהם ההכשרה המעשית מהווה משאב לאומי מוגבל, יהיה אישור התוכנית כפוף גם לבחינה תכנונית פרטנית של הרגולטורים לעניין סדר העדיפות בשימוש במשאב זה.
11. התוכנית מחייבת אישור ות"ת (למוסדות המתקצבים על ידיה) ומל"ג, כמקובל לגבי כל תכנית לימודים אקדמית.
12. ככל שהמבקשים הם מוסדות מתוקצבים, ההסכם בין שני המוסדות יכלול גם את הנושא התקציבי ושכר הלימוד בתוכנית. על ות"ת לאשר את המימון התקציבי-כספי. כמו כן, במקרה של הסכם

לתוכנית משותפת בין מוסד מתוקצב למוסד חוץ תקציבי, יכלול ההסכם בין שני המוסדות את ההסדרה התקציבית, שתובא לאישור ות"ת.

13. הוראות מעבר:

- א. בקשה שהוגשה למ"ג קודם להחלטה זו, לפתיחת תכנית משותפת לתואר אקדמי מוכר משותף של מוסדות להשכלה גבוהה בישראל, והתוכנית טרם אושרה, תצטרך לעמוד בתנאי המתווה גם כן.
- ב. ככל שמדובר בתוכנית משותפת הקיימת ופועלת באישור המל"ג בעבר, המוסדות יערכו בהתאם ויעמדו בתנאי המתווה החל משנה"ל תשע"ז.
- ג. למען הסר ספק, תכניות לימודים קיימות המשותפות ליותר משני מוסדות, שאושרו ע"י המל"ג, תוכלנה להמשיך ולהתקיים כפי שאושרו.

ג. אופן הגשת הבקשה:

1. על שני מוסדות המבקשים לפתוח תכנית לימודים משותפת להגיש יחדיו בקשה משותפת מפורטת לפתיחת תכנית הלימודים לתואר המשותף, הכוללת את כל המידע הדרוש עפ"י הנחיות מל"ג וות"ת להגשת בקשה לפתיחת תכנית לימודים חדשה. בנוסף, על הבקשה לכלול את הפרטים הבאים:
  - א. רציונל התוכנית הכולל הצהרת כוונות, ובפרט, ציון הערך המוסף הכרוך בשותפות שמבקשים שני המוסדות לקיים.
  - ב. פירוט תנאי המועמדות והקבלה לתוכנית, תוך השוואתם לאלה של התוכניות המקוריות הפועלות אם קיימות, בכל אחד מהמוסדות, ופירוט ההבדלים ביניהם.
  - ג. פירוט עמידת התוכנית בתנאים המפורטים דלעיל.
  - ד. פירוט סגל ההוראה שילמד בתוכנית בכל אחד משני המוסדות.
  - ה. יש לצרף את טיוטות הסכמי ההתקשרות בין שני המוסדות, לרבות ההסדרים הכספיים (במוסדות המתוקצבים על ידי ות"ת).
  - ו. במידה שמדובר בתוכנית לימודים קיימת, יש לפרט את השינויים שחלו בתוכנית ביחס לתוכנית המקורית שאושרה על ידי המל"ג.
2. לאחר בדיקת עמידה בתנאים שפורטו לעיל תירשם הבקשה ותובא לדיון ראשוני בוועדת המשנה התחומית הרלוונטית, לפי העניין.
3. בדיקת התוכנית תוודא, בין היתר, כי הכללים דלעיל נשמרים. במיוחד, יבחנו הנקודות הבאות:

האם יש הצדקה ותשתית אקדמית לתואר המשותף, האם ההתאמות שנעשו בתוכנית המקורית לצרכי התוכנית המשותפת, אם נעשו, אינן גורעות מאיכותה של תכנית הלימודים המקורית, אם קיימת, אשר אושרה לאותו מוסד בעבר, האם תכני הליבה בתחום הלימודים המבוקש נכללים בתוכנית, והיכן מתקיימים הלימודים.

תאריך

נא לשלח בפורמט WORD בלבד

דוגמה לטופס דיווח – נוהל הסדרת חריגות מהחלטות המל"ג ("נוהל גילוי מרצון"):

שם המוסד:**מוגש על ידי (שם מלא ותפקיד):**

1. א. ציון ההחלטה הרלוונטית (או הוראת חוק)
 ב. תיאור אי העמידה/החריגה מההחלטה
 ג. מועדי החריגה/אי העמידה בהחלטה
 ד. נתונים רלוונטיים נוספים כגון: מספר הסטודנטים בתכנית
 ה. בקשה מנומקת לאישור החריגה או המתווה לסיומה.

2. א. ציון ההחלטה הרלוונטית (או הוראת חוק)
 ב. תיאור אי העמידה/החריגה מההחלטה
 ג. מועדי החריגה/אי העמידה בהחלטה
 ד. נתונים רלוונטיים נוספים כגון: מספר הסטודנטים בתכנית
 ה. בקשה מנומקת לאישור החריגה או המתווה לסיומה.

3. א. ציון ההחלטה הרלוונטית (או הוראת חוק)
 ב. תיאור אי העמידה/החריגה מההחלטה
 ג. מועדי החריגה/אי העמידה בהחלטה
 ד. נתונים רלוונטיים נוספים כגון: מספר הסטודנטים בתכנית
 ה. בקשה מנומקת לאישור החריגה או המתווה לסיומה.

4. א. ציון ההחלטה הרלוונטית (או הוראת חוק)
 ב. תיאור אי העמידה/החריגה מההחלטה
 ג. מועדי החריגה/אי העמידה בהחלטה
 ד. נתונים רלוונטיים נוספים כגון: מספר הסטודנטים בתכנית
 ה. בקשה מנומקת לאישור החריגה או המתווה לסיומה.

5. א. ציון ההחלטה הרלוונטית (או הוראת חוק)
 ב. תיאור אי העמידה/החריגה מההחלטה
 ג. מועדי החריגה/אי העמידה בהחלטה
 ד. נתונים רלוונטיים נוספים כגון: מספר הסטודנטים בתכנית
 ה. בקשה מנומקת לאישור החריגה או המתווה לסיומה.